

**BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG**

**A vasárnapi zárva tartás jogi
szabályozásának hatása a magyar
gazdaságra**

Belső konzulens: Dr. Szekeres Diána PhD.

Kondor Krisztián

Külső konzulens: Simonffy Mariann

Levelező tagozat

Gazdálkodási és menedzsment szak

Vállalkozásszervező szakirány

2016

4. sz. melléklet: könyvtári átvétel igazolása

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
ALKALMAZOTT TUDOMÁNYOK EGYETEME

BGE

GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

NYILATKOZAT

a szakdolgozat digitális formátumának benyújtásáról

A hallgató neve: **KONDOR KRISZTIÁN**

Szak/szakirány: **GAZDÁLKODÁSI ÉS MENEDZSMENT/VÁLLALKOZÁSSZERVEZŐ**

Neptun kód: DXLRRX
2016

* A szakdolgozat megvédésének dátuma (év):

A szakdolgozat címe: **A vasárnapi zárva tartás jogi szabályozásának hatása a magyar gazdaságra**

Belső (operatív) konzulens neve: DR. SZEKERES DIÁNA PHD.

Külső (szakmai) konzulens neve: SIMONFFY MARIANN

Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan: magyar, gazdaság, kormányrendelet, zárva tartás, hipotézis

Benyújtott szakdolgozatom **nem titkosított / titkosított**.

(Kérjük a megfelelőt aláhúzni! Titkosított dolgozat esetén a kérelem digitális másolatának a szakdolgozat digitális formátumában szerepelnie kell.)

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy nem titkosított szakdolgozatomat az egyetem könyvtára az interneten a nyilvánosság számára közzétegye. *(Kérjük a megfelelőt aláhúzni!)* Hozzájárulásom - szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett -nem kizárólagos és időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

Dátum: 2016 JÚN 07

Kondor Krisztián
hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

Dátum: 2016.06.07

Budapesti Gazdasági Egyetem
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg
Könyvtár
8900 Zalaegerszeg
Gasparich u. 18/A
Adószám: 15329822-2-42

könyvtári munkatárs

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Előszó.....	3
2.	Témafelvetés	4
2.1.	A témaválasztás oka.....	4
2.2.	Személyes indíttatás	4
3.	A magyar gazdaság jelenlegi helyzetének bemutatása a 2000-es évek közepétől	5
3.1.	A magyar gazdaság 2016 első negyedének alakulása	9
4.	A törvényi szabályozás ismertetése	10
4.1.	2005. évi CLXIV. törvény a kereskedelemről	10
4.2.	2014. évi CII. törvény a kiskereskedelmi szektorban történő vasárnapi munkavégzés tilalmáról	11
4.3	A vasárnapi zárva tartás eltörlése.....	13
4.3.1	Az új kormányrendelet.....	13
4.3.2	A vasárnapi boltzár tervezett hatásai.....	15
4.3.3.	A vasárnapi boltzár eltörlésének okai, indoklása	16
5.	Kutatásmódszertan ismertetése	17
5.1.	Szekunder kutatás	17
5.2.	Primer kutatás	17
5.2.1.	Hipotézisek megfogalmazása.....	18
6.	A vasárnapi zárva tartás hatása a gazdaságra.....	18
6.1.	Döntéshozatal bemutatása.....	18
6.2.	A vasárnapi zárva tartás után bekövetkezett hatások nemzetközi viszonylata.....	19
6.3.	A gazdaság egyes szereplőire nézve a vasárnapi zárva tartás hatása	21
6.3.1.	A nagyvállalatok forgalmának alakulása	21
6.3.2.	A hatályon kívül helyezett rendelkezés kiskereskedőkre gyakorolt hatásáról	28
6.3.3.	A lakosság véleménye a vasárnapi zárva tartási időszakról.....	30
6.3.4.	A vasárnapi zárva tartás miatti lehetséges elbocsátások kérdései	40
7.	A jelenlegi fogyasztói szokások bemutatása	41
7.1	A vasárnapi zárva tartási rendelet előtti szokások	44
7.2.	A vasárnapi zárva tartás miatti vásárlási szokások megváltozása.....	45
8.	Primer kutatás eredményeinek bemutatása	47
9.	Következtetések levonása	49

10.	A vasárnapi boltzár eltörlése utáni első időszak	50
11.	Összegzés	53
	IRODALOMJEGYZÉK.....	55
	MELLÉKLETEK.....	57

„Ha szaporodnak a javak, szaporodnak a fogyasztói is; mi haszna van hát belőlük a gazdának? Legfeljebb annyi, hogy szemlélheti.”

(Prédikátor 5:10)¹

1. Előszó

A 21. századi élet egyik legfontosabb jellemzője, hogy az ember minél többet termeljen és fogyasszon, hogy ezáltal minél jobban erősítse a gazdaságot. Napjainkban teljes mértékben a pénz és a haszonszerzés a meghatározó irányelv az emberek életében. Ez különösen igaz a gazdasági világválság bekövetkezése óta, hiszen az ember mindennapjaiba még inkább előtérbe került a pénz hiányától és a megélhetéstől való félelem.

Valaki arra törekszik ugyan, hogy minél nagyobb vagyona legyen, de a többség a mindennapi biztos megélhetést tartja a legfontosabbnak és arra törekszik, hogy mindezt biztosítani tudja családjá számára.

Elmondható tehát, hogy ezekben a nehéz gazdasági időkben is a fő cél a termeljünk és fogyasszunk sokat aspektus, de sokszor bizony ez a két tényező nem mindig van összhangban egymással. A sokat termelünk, sokat fogyasztunk állapot a gazdaság szereplőire nézve pozitív hatásokat tud előidézni, viszont, ha a sokat termelünk, keveset fogyasztunk helyzet áll elő akkor már jóval nehezebb a helyzet. Utóbbi hatás elég kellemetlen gazdasági hanyatlást tud előidézni és bizony sok ember munkája tud ilyenkor feleslegessé válni, ami tömeges elbocsátásokhoz vezethet, ami sok ember megélhetését veszélyezteti.

¹ Biblia, Prédikátorok (5:10)

2. Témafelvetés

Több mint 10 éve foglalkoztat a gazdaság és ezen belül főleg a kereskedelem. Édesapám egy nagykereskedelmi vállalat vezetőjeként dolgozott hosszú évekig és gyakorlatilag kamaszkorom óta én is nagy érdeklődést mutattam a kereskedelem iránt. Régen nagyon érdekes volt látni, ahogy a kiskereskedelmi vállalkozók hatalmas kosarakkal megrakodva érkeztek a kasszához és rengeteg árut vásároltak továbbértékesítési céllal. Akkor már tudtam, hogy az én életemben is fontos helye lesz a kereskedelemnek.

2.1. A témaválasztás oka

Az elmúlt néhány évben magam is aktív szereplője voltam a magyar gazdasági életnek, hiszen édesapám által volt szerencsém belekóstolni a vállalkozói életbe. Egy élelmiszer és zöldség-gyümölcs kereskedelemmel foglalkozó kft. aktív, meghatározó személye voltam jómagam is.

Az elmúlt jó pár év gazdasági nehézségeit a saját bőrömön kellett megtapasztalnom és rá kellett jönnöm, hogy a mai kereskedelmi élet bizony nem egyszerű. Sokat és keményen kellett dolgozni már azért is, hogy az ember egyáltalán fenn tudjon maradni a piacon, nem beszélve a versenyképességről.

Jelenleg is egy multinacionális vállalatnál dolgozom.

2.2. Személyes indíttatás

A vasárnapi zárva tartás a tavalyi gazdasági év egyik legvitatottabb kérdése volt az ország gazdasági szegmensét illetően. A sajtó szinte nap, mint nap közölt híreket a rendelet pozitív illetve negatív hatásait illetően.

A téma aktualitása, illetve az, hogy magam is közvetve érintett voltam a témában, számomra kézenfekvőnek tűnt, hogy a magyar gazdaság eme területét vizsgáljam a dolgozatom során.

A vasárnapi zárva tartás jogi szabályozásának hatása a magyar gazdaságra pedig egy olyan téma, ami számomra is rendkívül érdekes és szívesen foglalkozom mélyebben is ezzel a kérdéssel.

3. A magyar gazdaság jelenlegi helyzetének bemutatása a 2000-es évek közepétől

Magyarország ipari - agrár ország. Egy főre jutó GNP: 3010 dollár. A társadalmi össztermék megoszlása ágazatonként: mező- és erdőgazdaság 14,7%; ipar 62,6%; építőipar 8,4%; közlekedés, kereskedelem, távközlés 12,9; egyéb 1,4%.

Magyarország gazdasága az Alaptörvény szerint a tisztességes piaci versenyre épülő és mindenki számára elérhető, államilag garantált minimális gazdasági biztonságra épülő piacgazdaság.

Az ország, ha világviszonylatban nézzük, akkor gazdag, fejlett országnak számít, az Európai Unión belül viszont átlagosnál gyengébb mutatói miatt a kevésbé fejlett tagállamok közé tartozik.

A piacgazdaság a magántulajdonra és az egyéni érdekekre épül, mely biztosítja a profitszerzést, de magában hordozza a veszteség kockázatát is. Magyarországot a szabadáras piacgazdaság jellemzi, tehát nincsenek központonlag meghatározott árak. Az árakat leginkább a kereslet és a kínálat szabályozza.

Magyarország 2004-ben csatlakozott az Európai Unióhoz és rögtön egy drasztikus lépést kellett végrehajtani az ország gazdaságában. Az EU cukoripari rendtartása miatt le kellett építeni a hazai cukoripart.

2008-ban kirobbant gazdasági világválság hazánkat sem kímélte és sok nem várt fordulat állt be a gazdaságban és a közéletben.

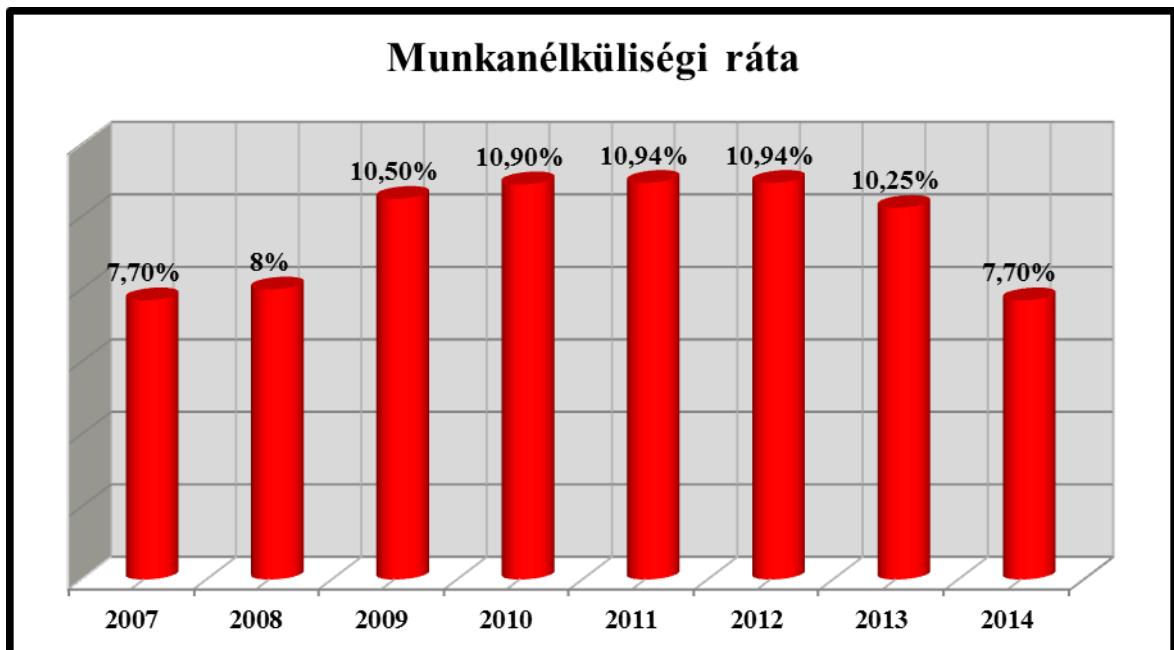
A magánnyugdíj pénztárak állami kézbe kerültek és az ország gazdasága külső finanszírozásról belső finanszírozásra tért át.²

A 2010-es évek elejétől az ország gazdasága pozitív pályára állt. Emelkedett a nemzeti össztermék, így ismét vonzóvá vált az ország a külföldi befektetők számára.

² <http://elib.kkf.hu/hungary/magyar/economy/HUN.htm> (letöltés dátuma: 2016. 03. 12.)

Az Európai Uniót figyelembe véve a magyar bérek alacsonynak számítanak, a munkanélküliségi ráta 7-11% között ingadozik.³

Munkanélküliségi ráta 2007 és 2014 között

Forrás: www.ksh.hu (letöltés dátuma: 2016.03.12), saját szerkesztés

A magyar gazdaságban elsősorban a tőke intenzív ágazatok fejlődnek, melyek leginkább a magasan képzett munkavállalóknak biztosítanak lehetőségeket. Az alacsony képzettséggel rendelkező emberek körében jóval magasabb a munkanélküliség és szegénység aránya is.

A magyar népesség egyre öregedő stádiumban van, az aktivitási ráta megközelítőleg 54%-os szintje rendkívül alacsonynak tekinthető, tehát egy jelentős értékű munkát végző népesség sok inaktív (munkanélküli, tanuló, nyugdíjas) embert tart el. Az államháztartás deficitese, az államadósság mértéke meghaladja a bruttó hazai termék (GDP) közel 80%-át, tehát az állam több javat fogyaszt el, mint amennyit megtermel.

A szolgáltatási szektor hazánkban egyre erősödik. Az áruszállítás és egyéb szolgáltató ágazatok területén rendkívül sok beruházás történt az elmúlt másfél évtizedben. A

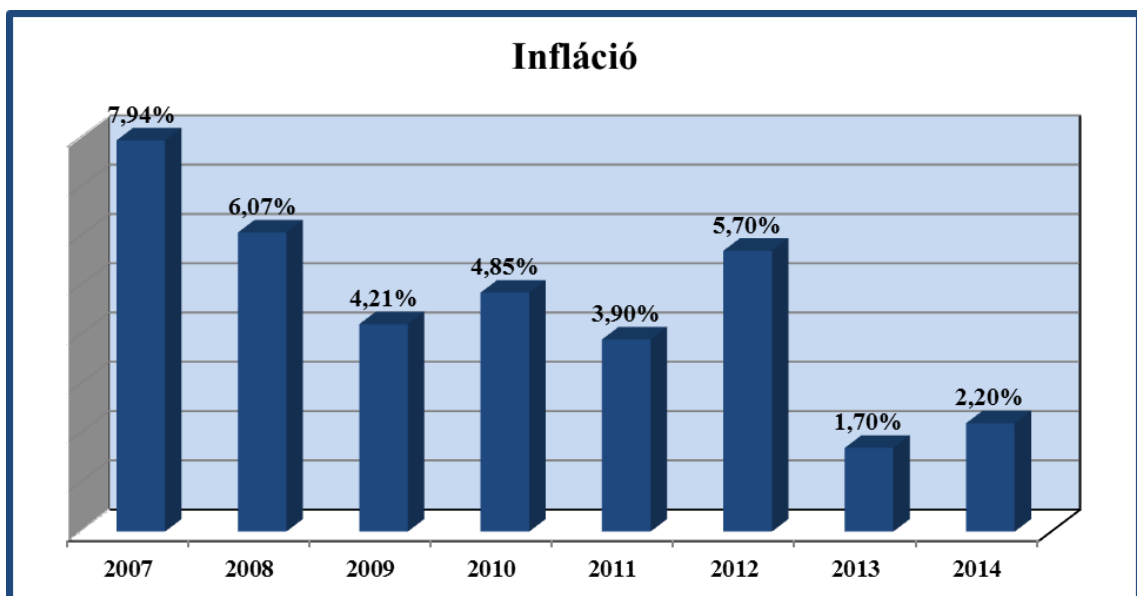
³ <https://www.ksh.hu/munkanelkuliseg> (letöltés dátuma: 2016. 03.12.)

gazdasági modellje az országnak leginkább a fejlett ipari országokéhoz hasonlítható. A multinacionális vállalatok jelentősége magas, melyek több iparág tevékenységét is befolyásolják, ilyen például a gépgyártás, autógyártás, feldolgozóipar, elektronikai cikkek. Ezen a vállalkozások mind az exportra termelés, mind az adófizetés szempontjából is rendkívül jelentős szerepet töltenek be.

Hazánk természeti kincsekben szegény országnak számít, fizetési mérlege és külkereskedelmi mérlege is deficitese.

Az EU tagjaként a világ legnagyobb egységes piacának résztvevője. Az Unió gazdaságpolitikai célkitűzéseinek igyekszik megfelelni, a forintot euróra cserélni, csökkenteni a kamatokat, mérsékelni az államadósságot és alacsonyan tartani az inflációt.⁴

Az infláció alakulása 2007 és 2014 között

Forrás: www.ahkungarn.hu (letöltés dátuma: 2016.03.13.), saját szerkesztés

A magyar gazdaság jelenlegi helyzete bizonytalannak mondható. Magasak az adóterhek, melyeknek köszönhetően az előállított termékek megközelítőleg 50%-át

⁴ <http://elib.kkf.hu/hungary/magyar/economy/HUN.htm> (letöltés dátuma: 2016.03.12.)

elvonja az állam, hogy a lakosság nem dolgozó részét eltartsa. Mindezt úgy lehetne szemléltetni, hogy egy nyolc órás bejelentett munkahellyel rendelkező személy négy órát dolgozik naponta ingyen az államnak, míg ez más tagállamoknál három órát tesz ki. A magas adóterheket egyre kevesebben fizetik, mivel a foglalkoztatottság mértéke alacsony, körülbelül 39%. Az Európai Unió országaiban ez a szám hozzávetőleg 45% körül mozog. A nagyon fejlett gazdasággal rendelkező államokban ez a szám 50% felett van. Mindez azt eredményezi, hogy egy dolgozó állampolgárnak másfél nem dolgozót kell eltartani.

A gazdasági szerkezetet nézve magas a multinacionális vállalatok és alacsony a kis- és középvállalkozások aránya, ami szintén egy veszélyforrás az ország számára, hiszen arányaiban jóval kevesebb ember dolgozik kis- és középvállalkozásoknál, mint multinacionális cégeknél.

A munkanélküliség, illetve a jövedelmek visszaesésének hosszú távú következményei a beruházások, valamint a költségvetési bevételek visszaesése is. A hiányt már csak hitelből lehet fedezni, sőt a törlesztő részletek fizetése is hitelből történik, melynek hatására egy adósságspirál patthelyzet alakul ki.⁵

A 2016-os év első negyedévét figyelembe véve az államadósság szintje elért a GDP 76, 9 százalékát. Tavaly ugyanebben az időszakban csak minimálisan állt alacsonyabb szinten. Tehát elmondható, hogy ugyanott tartunk, mint tavaly ilyenkor az államadósságot figyelembe véve.⁶

Ahhoz, hogy az ország fel tudjon zárkózni az EU fejlettebb tagállamai mögé, jó költségvetési politika, alacsony kamatok, alacsony infláció és államadósság szükséges. Az államadósság nem haladhatja meg a bruttó hazai össztermék 60%-át.

Hazánk jelenleg az egyik legvitatottabb gazdasági helyzetben van a tagállamok közül, ami annak tükrében, hogy az Unióba való csatlakozáskor még pont, hogy az élen járó országok közé tartoztunk, bizonytalanságra ad következtetést.

⁵ <http://penzinfo.hupont.hu/2/mi-is-tortenik-napjainkban-helyzetelemzes-jelenlegi> (letöltés dátuma: 2016.04.18)

⁶ <http://444.hu/2016/05/17/megint-megszaladt-az-allamadossag> (letöltés dátuma: 2016.05.20)

Összességében a nehéz helyzet ellenére is van ok optimizmusra, hiszen egy jó gazdaságpolitikával a nehéz helyzetből is ki lehet lábalni.⁷

3.1. A magyar gazdaság 2016 első negyedének alakulása

A magyar gazdaság 2016. év első negyedében a foglalkoztatottak létszáma 4 millió 262 ezer fő volt, ami 145 ezer fővel több, mint egy évvel korábban. Mindez 3,5 %-os növekedést mutat.

A növekedés megoszlása:

- a hazai elsődleges munkaerő piac 98 ezer fővel
- a közfoglalkoztatottak köre 32 ezer fővel
- a külföldi telephelyen dolgozók köre 15 ezer fővel bővült

A foglalkoztatottság alakulása 2016 első negyedében

Megnevezés	Létszám, ezer fő	Létszámváltozás, ezer fő (Az előző év azonos időszakához képest)	%
A hazai elsődleges munkaerőpiacon dolgozik	3 934,10	97,9	2,6
Közfoglalkoztatottnak tekinti magát	208,2	32,3	18,4
Külföldi telephelyen dolgozik	119,9	14,8	14
Összesen	4 262,20	145	3,5

Forrás: www.ksh.hu (letöltés dátuma: 2016.05.02.), saját szerkesztés

A foglalkoztatottak közül a 15-64 évesek korcsoportjába 4 millió 225 ezer fő tartozott. Foglalkoztatási arányuk 2,6 százalékponttal, 65,1 százalékra emelkedett.

A foglalkoztatottak létszáma a férfiaknál 2 millió 293 ezer fő volt, ami 4 százalékos bővülést jelent. Foglalkoztatási rátájuk 3, 2 százalékponttal, 71,5 százalékra nőtt.

⁷ <http://penzinfo.hu/pont.hu/2/mi-is-tortenik-napjainkban-helyzetelemzes-jelenlegi> (letöltés dátuma: 2016.04. 18 .)

A foglalkoztatottak létszáma nők estében 1 millió 932 ezer főre növekedett. Foglalkoztatási rátájuk 2,1 százalékponttal, 58,8 százalékra javult.

A 15-24 éves korosztályban a foglalkoztatottak létszáma 290 ezer főtt tett ki. Foglalkoztatási arányuk 2,9 százalékponttal, 26,8 százalékra emelkedett.

Ugyancsak növekedést mutat a 25-54 éves és a 55-64 éves korosztály foglalkoztatási rátája is.⁸

A foglalkoztatottság korcsoportok szerinti alakulása 2016 első negyedében

Korosztály (éves)	Létszám		Foglalkoztatási ráta	
	ezer fő	változás, ezer fő (az előző évhez képest)	%	változás, százalékpont (az előző évhez képest)
15-24	289,7	25,4	26,8	2,9
25-54	3283,4	56,5	81,0	1,5
55-64	651,4	56,2	47,9	4,9
20-64	4201,6	131,3	70,0	2,7
Összesen	4224,6	138,1	65,1	2,6

Forrás: www.ksh.hu (letöltés dátuma: 2016.05.02.), saját szerkesztés

4. A törvényi szabályozás ismertetése

4.1. 2005. évi CLXIV. törvény a kereskedelemről

A kereskedelem a nemzetgazdaság egyik legmeghatározóbb ága és a mindennapi élethez nélkülözhetetlen. Az Országgyűlés fontosnak tartja, hogy a kereskedelmi tevékenység gyakorlása szabad legyen és hogy a mikro-, kis- és középvállalkozások hatékonyan működhessenek. A fennmaradást és a fejlődést helyezik előtérbe a rendeletek, a tevékenység folytatásnak alapelveit és feltételeit szabályozzák, a gazdasági

⁸ <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/fog/fog1603.html> (letöltés dátuma: 2016. 03.22)

környezetet és a vásárlók érdekeit előtérbe helyezve. Fontos a vállalkozási szabadság elvének fenntartása, ezért a beavatkozások körét próbálja minimálisra szűkíteni, elismeri a szakmai önszabályozás, valamint a magatartási kódex jelentőségét. Mindezek meghatározzák a kereskedők magatartását olyan fontos területeken, mint a tisztességes kereskedelmi gyakorlat, a fogyasztókkal szembeni magatartás, vagy a beszerzési ár alatt történő értékesítés korlátozása.⁹

4.2. 2014. évi CII. törvény a kiskereskedelmi szektorban történő vasárnapi munkavégzés tilalmáról.

A kereskedelem a gazdaság meghatározó ágazata, amely ésszerű keretek között kell, hogy működjön, ezért a következőkből kiindulva alkotta meg a rendeletet az Országgyűlés:

- Segíteni kellett a munkavállalók testi és lelki egészségét, valamint megfelelő pihenőidőt kellett biztosítani számukra.
- Megfelelő egyensúlyi helyzetet kellett teremteni a kereskedelmi tevékenység gyakorlásának szabadsága, valamint a munkaszüneti napokon dolgozók érdekei között.
- Ha a kereskedelmi szabadság érdekei és a családnak a védelméhez fűződő érdek összeütközésbe kerül, akkor a családi érdekeket kellett előtérbe helyezni.

A törvény hatálya

A törvény hatálya a kiskereskedelmi tevékenységre terjedt ki, függetlenül attól, hogy eme tevékenységek állandó jelleggel vagy alkalmanként, állandó vagy váltakozó helyszínen történtek.

A törvény hatálya azonban nem vonatkozott a gyógyszertárak, illetve az alábbi területeken működő üzletek nyitva tartására:

- Nemzetközi közforgalmú repülőterek
- Autóbusz pályaudvarok
- Büntetés-végrehajtási intézetek

⁹ http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0500164.TV, (letöltés dátuma: 2016.03.23.)

- Egyes egészségügyi intézmények
- Piacok és helyi termelői piacok
- Vásárok
- Benzinkutak
- Katonai objektumok területén működő kiskereskedelmi egységek
- Világörökségi területen működő egységek

Ezen kívül az alábbi tevékenységekre sem vonatkozott:

- Kereskedelmi jellegű turisztikai szolgáltatási tevékenység
- Szálláshelyeken végzett kereskedelmi tevékenység
- Kereskedelmet kiszolgáló szolgáltató tevékenység
- Vendéglátás
- Kulturális tevékenység
- Fürdő szolgáltatást kiszolgáló kereskedelmi tevékenység

A vasárnapi zárva tartási rendelet miatt a kiskereskedelmi napokon az üzletek 6-22 óráig lehettek nyitva. Vasárnap és munkaszüneti napokon zárva kellett, hogy tartsanak, azonban az adventi vasárnapokon lehetőség volt arra, hogy 6-22 óra között, valamint minden naptári év tetszőlegesen kiválasztott egyetlen vasárnapján szintén 6 és 22 óra között fogadhatták a vásárlókat.

A fent említett egyetlen vasárnapra vonatkozóan a kereskedő köteles volt előzetesen, 15 nappal az érintett időpont előtt jelezni nyitva tartási szándékát a kereskedelmi hatóság felé. A bejelentett időpontokról a kereskedelmi hatóság nyilvántartást vezetett.

A vasárnapi munkavégzés tilalmának ellenőrzését a fogyasztóvédelmi hatóság felügyelte. A törvényben előírtak megsértése esetén köteles volt megtenni a megfelelő intézkedéseket, melyek a következők:

- az első jogsértés esetén legalább 5, legfeljebb 15 napra,
- a második jogsértés esetén 30 napra,
- a harmadik jogsértés esetén 90 napra,
- bármelyik következő jogsértés esetén 365 napra

az üzletet ideiglenesen bezárni.¹⁰

A törvény 2015. március 15-én lépett hatályba és 2016. április 15-ig volt érvényben.

4.3 A vasárnapi zárva tartás eltörlése

A magyar kormány a T/10171 számú törvényjavaslat értelmében 2016 áprilisában módosítást hajtott végre a kiskereskedelmi szektorban történő vasárnapi munkavégzésre vonatkozóan.

4.3.1 Az új kormányrendelet

2016. évi törvény a kiskereskedelmi szektorban fellépő vasárnapi munkavégzésre vonatkozó törvények változásáról

1. § A kereskedelemre vonatkozó 2005. évi CLXIV. törvény 6. § helyébe lépő rendelkezés:

(1) Az üzletek nyitvatartási idejét a vásárlói szokások, a lakókörnyezet és a foglalkoztatottak érdekeit figyelembe véve a kereskedő állapítja meg.

(2) A törvény 6. §-a az alábbi bekezdésekkel egészül ki:

(3) A vendéglátó helyiségek, szálláshelyek, virág és édességüzletek, üzemanyagtöltő állomások, a vasúti és buszpályaudvarokon, reptéren és a benzinkutakon működő üzletek kivételével december 24-én 14 óráig lehetnek nyitva.

(3) A törvény 6. § (4) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

(4) A települési önkormányzatok képviselő testületei rendeletben szabályozhatják:

a, Az üzletek éjjeli (22-6 óráig) nyitvatartási idejét

b, A világörökségi területeken üzemelő szeszes italt mérő és árusító kereskedelmi, valamint vendéglátó helyiségek 24 és 6 óra közötti nyitva tartására vonatkozó felügyeleti díjat.

¹⁰ <http://mkogy.jogtar.hu/?page=show&docid=a1400102.TV> (letöltés dátuma: 2016.05.04)

(4) A törvény 6. § (5) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

(5) A lakosság egészséges életkörülményinek és pihenéshez való jogának érdekében a kereskedelmi hatóság a jogszabályban meghatározott veszélyes mértékű zaj esetén az üzletek éjszakai (22 és 6 óra közötti) nyitva tartását korlátozhatja. A kereskedelmi hatóság éjszakai zárva tartási időt rendelhet el.

(5) A törvény 12. § (5) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

(5) A települési önkormányzat képviselő testülete és a fővárosi önkormányzat közgyűlése felhatalmazást kap, hogy a boltok éjjeli (22 és 6 óra közötti) nyitvatartási idejét, a befolyt összeg felhasználási módját, a felügyeleti díjra vonatkozó szabályokat, valamint a 2. § 31. pontjában leírtak ellenőrzését rendeletben szabályozza.

(6) A törvény 6. § (1a) és (1b) bekezdése hatályát veszti.

2. § (1) A munka törvénykönyvére vonatkozó 2012. évi I. törvény 101. § (1) bekezdése helyébe az alábbi rendelet lép:

(1) A vasárnapi munkaidő:

a, ezen a napon működő munkáltatónál vagy munkakörben,

b, az idénymunkára

c, a szünet nélküli

d, a több műszakos munkakör esetében

f, a szombati napon, valamint vasárnap részmunkaidőben

g, az e napon szükséges munkavégzés esetén (külföldre irányuló szolgáltatás elvégzéséhez és társadalmi szükségletet kielégítő)

h, a külföldi munkát végző, valamint

i, az olyan munkáltatónál, amely a kereskedelmi törvény keretein belül, kereskedelmi tevékenységet, kereskedelmi szolgáltatást és kereskedelmi jellegű turisztikai tevékenységet folytató

munkavállaló számára osztható be.

(2) A magyar törvénykönyv 140. §-a helyébe az alábbi rendelet lép:

140. § (1) Vasárnaponként ötven százalék bérpótlék jár,

- a, abban az esetben, ha a munkavállaló a törvény 101. § (1) bekezdés d), e) vagy i) pontjai alapján munkavégzést teljesít
- b, valamint, ha a munkavállaló rendkívüli munkavégzésre nem kötelezhető (a törvény előbbi pontjait figyelembe véve).

(2) A munkaszüneti napokon a munkavállaló száz százalékos bérpótlékra jogosult.

3. § Ez a törvény a kihirdetést követő napon lép életbe.

4. § Érvényét veszti:

- a, a 2014. évi kiskereskedelmi szektorban történő vasárnapi munkavégzés tilalmáról szóló CII. törvény, továbbá
- b, 53/2015. (III. 17.) kormányrendelet.

A kormány javaslatát a parlament 163 igen, 2 nem és 11 tartózkodás mellett elfogadta.¹¹

4.3.2 A vasárnapi boltzár tervezett hatásai

A vasárnapi zárva tartási tilalom megközelítőleg 1 évig volt érvényben.

Amikor a kormány bevezette a rendeletet, egyetértett abban, hogy a vasárnap az egy kiemelt nap a héten a pihenés szempontjából és ezen a napon senkit se lehessen munkára kényszeríteni.

A 2015-ös évben a kormány célja az volt:

- munkavállalókat ne lehessen vasárnap munkára kényszeríteni
- ne csökkenjen a kiskereskedelmi forgalom
- növekedjen a foglalkoztatottság

¹¹ <http://www.parlament.hu/irom40/10171/10171.pdf> (letöltés dátuma: 2016.05.06)

- a forgalom a multinacionális vállalatok felől a kiskereskedelmi üzletek felé terelődjön

A kitűzött célok eredményei:

- 2015 márciusa óta egyetlen munkavállalót sem lehetett munkára kényszeríteni
- a kiskereskedelmi forgalom a 2015-ös gazdasági évben 5,6%-kal nőtt, ami túlszárnyalta az átlagos gazdasági növekedés mértékét
- a kiskereskedelmi alkalmazottak szám 3000 fővel emelkedett
- a kiskereskedelmi egységek forgalma forgalmában szintén növekedés volt megfigyelhető

4.3.3. A vasárnapi boltzár eltörlésének okai, indoklása

A magyar lakosság véleményét erősen megosztotta a vasárnapi zárva tartás. A kereskedelemben dolgozók nyilván örültek neki, hiszen, ezáltal egy biztos pihenőnapjuk volt minden héten. Azok az emberek, akik hétvégén intézték vásárlásaikat, nem támogatták ezt a változást.

Mindezek által a kormány nehéz helyzetbe került és mérlegelni kellett, hogy mi a helyesebb döntés. Megtartani a rendeletet, vagy esetleg visszaállítani az eredeti állapotot.

A magyar kormány számára a legfontosabb az volt, hogy az emberek hogyan is gondolkodnak a vasárnapi munkavégzés tilalmáról.

Végeredményben az embereket nem sikerült egybehangzóan meggyőzni a rendelet pozitív hatásairól, továbbra is megosztóak voltak a vélemények.

Mindezek hatására a kormány úgy döntött, hogy visszaállítja a 2015 márciusa előtti állapotot és eltörli a boltzárat.¹²

¹² <http://24.hu/belfold/2016/04/12/visszavont-a-parlament-a-vasarnapi-zarvatartast> (letöltés dátuma: 2016.05.06)

5. Kutatásmódszertan ismertetése

A kutatásaim során próbáltam a gazdasági és vásárlói véleményekre hivatkozni. A napi sajtó folyamatos figyelésével igyekeztem minél pontosabb képet kapni az emberek vásárlási szokásairól és véleményéről a vasárnapi zárva tartással kapcsolatban. Sok emberrel beszélgettem személyesen is és figyeltem reakciójukat, miként is vélekednek a rendeletről.

5.1. Szekunder kutatás

Kezdetben Dr. Majoros Pál Tanácsok, Tippek, Trükkök nem csak szakdolgozatíróknak avagy a kutatásmódszertan alapjai könyvét tanulmányoztam, majd az internetes jogtárak segítségével megalkottam az aktuális jogszabály ismertetőket.

A Központi Statisztikai Hivatal oldaláról gyűjtöttem be az adatok jelentős részét grafikonjaim, táblázataim megalkotásához.

A friss híreket, reakciókat a 444, Origo, Rtl Klub honlapjáról gyűjtöttem össze, valamint a Népszabadság egyik számát is felhasználtam.

A gazdaságibb témáknál a Napi Gazdaság, Piac és Profit, valamint a Pénzinfó honlapjait használtam.

5.2. Primer kutatás

A primer kutatásaim során az általam készített mélyinterjúkra és kérdőívre hagyatkoztam.

A mélyinterjúimnál a kevesebb sokszor több elvét alkalmaztam és két darab átfogó interjút készítettem. Az egyikben egy multinacionális vállalat, vezető beosztású alanya, a másikban egy jó barátom és volt üzleti partnerem volt a segítségemre.

A kérdőívemet személyesen töltöttem ki az emberekkel, akik nagyon készségesen álltak rendelkezésemre. Sokat megtudtam arról, hogy az emberek hogyan is vélekednek a mindennapi vásárlási lehetőségeikről.

5.2.1. Hipotézisek megfogalmazása

Szeretnék néhány állítást felvetni a vasárnapi zárva tartási rendelet bevezetésének lehetséges okairól, amikre a szakdolgozatom végére választ is kaphatunk.

H1. Hipotézis: A rendelet a kisvállalkozások megsegítésére irányult.

H2. Hipotézis: A rendelet az emberek pihenését szolgálta.

H3. Hipotézis: A rendelet a multinacionális vállalatok kicsit háttérbe szorítására irányult.

H4. Hipotézis: A rendelet visszavonása vásárlói elégedetlenség következménye

6. A vasárnapi zárva tartás hatása a gazdaságra

A parlament 2014.12.16-án, az év utolsó ülésén 119 igen szavazattal 40 nem és 24 tartózkodás mellett megszavazta a vasárnapi zárva tartást.

Az elfogadott rendelkezés 2015. március 15-én, a nemzeti ünnep napjától lépett hatályba és 2016. április 15-ig volt érvényben.

A törvény értelmében néhány kivételtől eltekintve – gyógyszertárak, börtönök, kórházak területén működő üzletek, repterek, pályaudvarok, benzinkutak, valamint a piacok és a vásárok – a magyarországi üzletek vasárnaponként zárva tartottak.¹³

6.1. Döntéshozatal bemutatása

A 2015. év első felének talán legvitatottabb kérdése az üzletek vasárnapi zárva tartása volt. Az Országgyűlés tavalyelőtti év végi határozata alapján eldőlt, hogy 2015. március közepétől az üzletek jelentős részének zárva kellett tartania. A társadalom szinte minden részét érintette ez a fontos rendelet, így felmerült az a kérdés, hogy pontosan mi is volt a kormány célja ezzel a döntéssel.

¹³ <http://444.hu/2014/12/16/eldolt-zarva-lesznek-vasarnaponkent-a-boltok> (letöltés dátuma: 2016.04.01.)

A kérdésre nagyon nehéz választ találni, ám van néhány elképzelés, ami a döntés háttérében állhatott.

1. Az egyik elmélet szerint gazdasági okai voltak a rendeletnek, tehát a kormány így akart segíteni a kivállalkozásoknak a multinacionális vállalatokkal szemben.
2. A másik lehetséges elmélet társadalompolitikai jellegű. A kormány az intézkedéssel azt szeretne volna elérni, hogy az emberek a hét utolsó napját szeretteik körében tudják eltölteni és ez az a nap, amelyen mindenkinek megjárt a pihenés.
3. A harmadik ok lehet politikai jellegű is, ám pontosan egyikre sem lehet egyértelműen következtetni.

Mindent összevetve a vasárnapi boltzár igencsak megosztotta a közvéleményt, mindenkinek megvolt a maga véleménye a dologról és valójában így van ez rendjén és foglalkozni kellett ezzel a fontos témával.¹⁴

Végezetül a kormány hosszas tanácskozás után úgy döntött, hogy a szabad vásárlási jogokat nem korlátozza tovább.

6.2. A vasárnapi zárva tartás után bekövetkezett hatások nemzetközi viszonylata

Nyugat-Európában leginkább Ausztriában és Dél-Németországban nincsenek nyitva a boltok vasárnaponként.

Németországban nagyon szigorú szabályai vannak az üzletek nyitva tartásának. Ünnepeken, illetve vasárnap csak a benzinkutak, patikák, pékségek repülőtéri és pályaudvari üzletek tarthatnak nyitva. 2006-óta azonban mindezekről már nem a német állam, hanem a tartományok döntenek.

Emiatt például Brandenburgban csak évente hatszor, míg Észak-Rajna-Vesztfáliában már évente 11-szer lehetnek nyitva az üzletek a hét utolsó napján.

¹⁴ <http://www.policyagenda.hu/hu/nyitolas/ez-lehet-a-vasarnapi-zarva-tartas-oka> (letöltés dátuma: 2016.04.01.)

A legszigorúbb korlátozások Bajorországban figyelhetők meg. Itt a hétfő-szombat intervallumban csak este 8 óráig lehetnek nyitva a boltok, míg vasárnap egyáltalán nem.

Mindezek ellenére Németországban létezik egy úgynevezett "Verkaufsoffener Sonntag" ("nyílt vásár vasárnapja"), ami lehetővé teszi, hogy bizonyos vasárnapokon és ünnepnapokon kinyithassanak az üzletek.

Ausztriában a törvény szerint szombaton 18 órától egészen hétfő reggel 6 óráig bezárnak az üzletek. A rendelet célja elsősorban, hogy kisebb, kevesebb létszámmal rendelkező vállalkozásokat segítse és védje, valamint, hogy a munkakörülmények egyszerűbbek legyenek.¹⁵

Londonban szinte minden üzlet nyitva tart vasárnap, még ha rövidebb nyitvatartási idővel is. Itt a háziasszonyok jelentős része a hét utolsó napjára helyezi a nagybevásárlást.

A Skandináv államokban sem lehet egységességet megfigyelni az üzletek nyitva tartásával kapcsolatban.

Norvégiában leginkább a német trendek figyelhetők meg, Dániában, Finnországban és Svédországban már enyhébbek a szabályok.

A Svájciaknál viszont rendkívül szigorú szabályok vannak a vasárnapi boltzáraknál, itt ugyanis semmi sem lehet nyitva vasárnap, még az éttermek sem.

A szomszédos országokat nézve (Csehország, Szlovákia, Lengyelország) is inkább az figyelhető meg, hogy nyitva tartanak az üzletek vasárnap, egyedül Horvátországban vannak zárt boltok a hét utolsó napján.

Mindezeket figyelembe véve elmondhatjuk, hogy Európában is nagyon megoszlanak a rendeletek a boltzárral kapcsolatban, minden ország a saját lehetőségeihez és kultúrájához mértén szabályozza az üzletek nyitva tartását.¹⁶

¹⁵ <http://inforadio.hu/hir/kulfold/hir-678437> (letöltés dátuma: 2016.04.03.)

¹⁶ <http://rtl.hu/rtlklub/fokusz/vasarnapi-zarvataras-kulfoldon-is-megoszlanak-a-velemenyek> (letöltés dátuma: 2016.04.08.)

6.3. A gazdaság egyes szereplőire nézve a vasárnapi zárva tartás hatása

A vasárnapi zárva tartási rendelet valamivel több, mint 1 évig volt hatályban és mindenki próbált alkalmazkodni ahhoz a rendszerhez, amiket a kormány döntése értelmében bevezettek.

A multinacionális vállalatok, úgy tűnik elég jól tudtak alkalmazkodni az új rendszerhez, hiszen náluk több lehetőség is van az ország törvényeihez való alkalmazkodásra.

A kiskereskedők részéről kicsit egyszerűbb a helyzet, mivel igazából nem őket „sújtotta” a törvény, inkább talán nekik kedvezett.

A vásárlók szemszögéből nézve, már kicsit bonyolultabb a helyzet, mivel közvetlenül az ő vásárlási szándékaikat korlátozta a rendelet és erről nagyon meg is oszlottak a vélemények, mivel általában az emberek nem nagyon szeretik, ha bekorlátozzák lehetőségeiket.

6.3.1. A nagyvállalatok forgalmának alakulása

A multinacionális vállalatok alapján véve határozzák meg a magyar gazdaság egészét. Ma Magyarországon nagyon sok ilyen vállalat van jelen és hatalmas forgalmat bonyolítanak le.

A vasárnapi boltzár rendelete igazából nekik tűnt a legnagyobb érvágásnak, ám ha jobban megvizsgáljuk a dolgokat, nem biztos, hogy ez így is volt.

Mint tudjuk, a kereskedelmi multi cégek nagy többsége sok országban van jelen. Minden ország törvényei mások és nekik tudniuk kell alkalmazkodni minden olyan törvényhez, rendelethez, ami esetleg nem kedvez a számukra.

A multinacionális vállalatok megjelenése és működése Magyarországon alapján változtatta meg a honi gazdaság szerkezetét, versenyviszonyokat és mára gyakorlatilag megkerülhetetlenné váltak.

Az egyes piaci ágazatokat nézve, nagyon eltérő képet kapunk a multik szerepéről, ám az elmondható, hogy eme vállalatok teljesítménye messze átlag feletti. Jelenlétük gyakorlatilag a piac minden szereplőjére hatást gyakorol.

A magyar és a külföldi multi cégeket is két csoportra lehet bontani:

1. exportálás, magas szintű technológiát alkalmazva, a legfrissebb nemzetközi elvárásoknak is megfelelő fejlesztéseket végrehajtva.
2. bér munkát végeznek, kihasználják a hazai költségelnyök nyújtotta lehetőségeket.

A második pontban foglaltakat nézve, a hazai hozzáadott érték alig több mint a harmada az első csoportban mérthez képest. Árbevételük mindössze fele a fejlett technológiákat alkalmazó cégekkel összehasonlítva és exportjuk is csupán a fele a fejlett technológiát alkalmazó vállalkozások javára.

A bér munkát végző társaságok harmadával több munkaerőt foglalkoztatnak, mint a magas technológiát használó cégek. A nagyvállalatok tehát megbízhatóságot, magas szakmai hozzáértést és rugalmasságot követelnek meg partnereiktől.¹⁷

6.3.1.1. A rendelkezés előtt

A fentiekben említettem, hogy a nagyvállalatok milyen jelentős szerepet töltenek be a magyar gazdasági életben és igaz ez a kereskedelmi cégeket figyelembe véve is.

A vasárnapi zárva tartási rendelet bevezetése előtt a multi cégek forgalma a hét minden napján elég jelentősnek volt mondható. Az azonban látszott, hogy a hét végén mindig magasabb forgalmat tudtak lebonyolítani, mint hét közben. Ez valószínűleg azért volt így, mert általában az embereknek hét végén több idejük volt nagyobb bevásárlásokat lebonyolítani, mint hét közben.

¹⁷ <http://nol.hu/gazdasag/vilagazdasag-konferencia-a-gatakat-le-kell-epiteni-1495549> (letöltés dátuma: 2016.04.10.)

Azt sem szabad azonban elfelejteni, hogy a rendelet bevezetése előtt az emberek a hét minden napján tudtak vásárolni, így mindenki el tudta dönteni, hogy számára melyik a legalkalmasabb nap a héten, amikor vásárolni megy.

Nem voltak korlátozások sem a napokat, sem a nyitvatartási időt figyelembe véve, tehát minden cég akkor és addig volt nyitva ameddig szeretett volna.

Ahhoz azonban, hogy pontosabb képet tudjunk kapni, mi is változott a rendelet alatt, meg kell vizsgálnunk azt is, hogy mindez miben változott a törvényi szabályozást követően.¹⁸

6.3.1.2. A vasárnapi zárva tartás bevezetése utáni időszak

A 2015. március 15-én életbe lépett rendeletnek köszönhetően egyik nagyvállalat sem nyithatott ki vasárnap, ezért a hét nap helyett csak hat nap lehettek nyitva a nagy üzletláncok.

A magyarok vásárlási kedve nem hogy csökkent, hanem nőtt a rendelet alatt. Többet vásároltak az emberek hat nap alatt, mint eddig 7 alatt. Érdekes ugyan, de a folyamatosan növekvő vásárlási kedvet a vasárnapi rendelet sem tudta visszavetni.¹⁹

A kereskedelmi multik forgalma emelkedett és elbocsátások sem nagyon történtek, pedig mindenki arra számított és sokan féltették is emiatt az állásukat. Az elmúlt 1 évben azonban bebizonyosodott, hogy a félelmek alaptalannak bizonyultak, nem hogy elbocsátások nem történtek, de sok helyen még új munkaerőt is kerestek.

A rendelet tehát nem okozott érvágást a nagyvállalatok bevételeit illetően, de hogy pontosan mi is történt azt a következő fejezetben fogom részletesebben is illusztrálni.²⁰

¹⁸ <http://nol.hu/gazdasag/vilagazdasag-konferencia-a-gatakat-le-kell-epiteni-1495549> (letöltés dátuma: 2016.04.10.)

¹⁹ <http://www.napigazdasag.hu/cikk/42532/> (letöltés dátuma: 2016.04.11.)

²⁰ <http://www.napigazdasag.hu/cikk/42532/> (letöltés dátuma: 2016.04.11.)

6.3.1.3. Mélyinterjú multinacionális vállalatokkal

A mélyinterjúm eredményeit a választott interjúalanyommal készített hosszas beszélgetés után szeretném bemutatni.

Arra a következtetésre jutottam kutatásaim során, hogy az embereket nem az zavarta leginkább, hogy nem tudtak élelmiszert vásárolni hétvégén, hiszen ha szükségük volt valamire, a nyitva levő kisboltokból be tudták szerezni, hanem az hogy nem tudtak egyéb (nem élelmiszer jellegű) dolgokat vásárolni.

Egyik mélyinterjúmat ezért egy olyan hölgygel készítettem, aki olyan területen dolgozik, ahol tartós fogyasztási cikkeket forgalmaznak.

Az interjúm 15 kérdésből állt, ám a kérdéseimen felül is sok információt kaptam, mi is történt a rendelet bevezetése óta.

Az alanyom 27 éves, főiskolát végzett, boltvezető/területi vezető a Deichmann Cipőkereskedelmi Kft-nél. Két éve dolgozik a cégnél, nagyon fiatalon lett boltvezető és mára már előléptették területi vezetővé is és nagyon felelősségteljes tagja az üzlethálózatnak, ahol dolgozik. Mindemellett felsőfokú pénzügyi-számviteli végzettsége van.

Első kérdésem az volt felé, hogy Ő egyetért-e a vasárnapi zárva tartással. A válasz egyértelműen igen volt, annak ellenére, hogy ő egy multinál dolgozik, az a véleménye, hogy mindenkinek megjár a vasárnapi pihenés és mindez kedvezően hathat a kiskereskedelemre nézve is.

Az ő cégüknel nagyon sokszor volt téma az országos vezetői találkozók, értekezleteken a lehetséges rendeletek bevezetése, ahol elmondta a cégvezetés, hogy fel vannak készülve a változásokra és nem akarják, hogy bárkinek is ez a döntés a pozíciójába kerüljön.

A döntés előtt a vállalat összes üzlete (110) nyitva tartott vasárnap. A plázákban lévő üzletek este 8-ig, a kisebb bevásárlóközpontokban este 6-ig.

A rendelet előtt a vasárnapi nap hozta a héten a második legmagasabb forgalmat a szombat után. Vasárnap többnyire családok jöttek vásárolni, sokan csak időtöltésnek,

nézelődésnek szánták ezt a napot. Azonban közülük sokan ténylegesen is vásároltak, hiszen többen ekkor találtak rá a számukra legmegfelelőbb termékre.

Ezen a napon főleg a délutáni időszak volt erős, akkor volt a legnagyobb forgalom. Ez leginkább annak tudható be, hogy a hagyományos vasárnapi ebédet követően a családdal így töltötték ki a szabadidejüket.

A hét többi napját tekintve a szombat hozta a legnagyobb forgalmat, bevételt, vevőszámot, de ez minden multinacionális kereskedelmi vállalatra igaz volt. Ez volt az a nap, amikor az emberek a legjobban ráérttek, munkaszüneti nap, a gyerekek nem voltak iskolában és a vidéken élők (faluban, községben) is ekkor indultak el a városokba, hogy beszerezzék a különböző tartós fogyasztási cikkeket.

A Deichmann Kft-nél sem volt ez másképp, viszont a nagyon erős hétfégi forgalom miatt általában egy gyengébb hétfő következett, majd szép fokozatosan emelkedett a forgalom és a vásárlószám a hét vége felé. Még a péntek délutánt lehetne megemlíteni, amikor is a szombat „előszeleként” megemelkedett a vevőszám.

Összességében nézve a vasárnapi zárva tartás előtt a szombat-vasárnap, illetve a péntek délután volt a meghatározó. Hétköznap pedig a délután 3 óra utáni időszak.

A kormány 2015. március 15-től határozta meg, hogy a 200 négyzetméternél nagyobb üzleteknek vasárnap zárva kellett lenniük. Ez az időpont egy cég esetében elég kényes, kellemetlen, ugyanis náluk ekkor kezdődik a tavaszi szezon. A legmeghatározóbb hónapok a március - április - május, valamint a szeptember - október - november, ugyanis ezek a szezonváltó hónapok. Ha ezek a hónapok nem hozták az elvárt, tervezett forgalmat, akkor a többi időszakban ezt az elvesztett nyereséget már nagyon nehéz, vagy egyáltalán nem lehetett visszahozni. Ebből kifolyólag a cég nem is tervezett be forgalomnövekedést, a kitűzött cél az volt, hogy az előző évi adatokat tartsák.

Mindez egy elég óvatos megközelítés volt a cégvezetés részéről, annak ellenére, hogy a környező országokban nőtt a forgalom a vasárnapi zárva tartás bevezetése óta.

A Kft összes üzlete 200 négyzetméternél nagyobb, illetve csak alkalmazotti viszonyban foglalkoztatja a munkavállalóit, ezért nem feleltek meg a nyitva tartási feltételeknek.

2015. április 30-ig a világörökségi területeken lévő üzletek nyitva voltak, azonban mivel módosult az akkori rendelet, ezután már ezek a boltok sem fogadhatták vasárnaponként

vásárlóikat. A buszpályaudvarok mellett található üzletek azonban nyitva lehettek és a Szolnokon lévő egyik üzlet megfelelt a kritériumoknak. Így tehát ez az egyetlen üzlet a 110 közül, ahová mehettek vásárolni az emberek vasárnap.

Az elmúlt egy évet figyelembe véve azt mondhatjuk a várakozások ellenére nagyon pozitívan érintették a céget a változások. A forgalom óriási méreteket öltött, több mint 6%-os növekedést mutat kumuláltan a tavalyi eredményekhez képest, ami nagy siker volt a vállalat számára.

Ez részben a bevezetett intézkedéseknek volt köszönhető, illetve a megváltozott vásárlói szokásoknak és annak, hogy a cég minden lehetséges helyzetre, kimenetelre felkészült.

Nagyon sok üzletükben éltek a hosszított nyitva tartás lehetőségével, hiszen plusz egy óra mindennap jelentős forgalmat tudott generálni, ezzel majdnem lefedve a vasárnapi nyitva tartási időt. Ez leginkább a nagyvárosokban, zárt bevásárlóközpontokban, plázákban volt bevezetve. Itt be is igazolódott, hogy volt értelme. A kisebb „nyitott” bevásárlóközpontokban, amelyek kisebb városokban találhatóak, nem mindenhol éltek ezzel a lehetőséggel, hiszen itt több lett volna a személyzeti, illetve a közüzemi költség, mint amennyit a bevétel hozott volna. Voltak olyan boltok, ahol csak a péntek-szombati nyitva tartás lett megváltoztatva, a többi maradt.

Természetesen, ha úgy ítélte volna meg a cég és a fogyasztói szokások ezt kívánták volna, akkor ennek megfelelően még tudtak volna módosítani az üzletek nyitva tartásán és alkalmazkodtak volna a vásárlókhöz, hiszen ez lett volna a vállalat érdeke.

Az embereknek a vasárnap kiesésével kevesebb idejük volt elintézni a vásárlásaikat. Azok a tapasztalatok ezzel kapcsolatosan, hogy a vásárlói szokások megváltoztak, amire minden kereskedelemmel foglalkozó cégnek reagálnia kellett, mégpedig minél gyorsabban, hiszen ezzel vásárlókat veszíthettek el, amitől a nyereségesség is csökkent volna.

Az a tapasztalat, hogy a kevesebb idő miatt türelmetlenebbek, feszültebbek voltak a vásárlók, amit a személyzetnek konfliktusok nélkül kellett kezelniük. Erre a cég nagy hangsúlyt fektetett, hiszen itt nagy volt a veszélye annak, hogy a fogyasztók elmennek máshova vásárolni.

Szintén az időhiány miatt a vevőknek gyorsabban kellett dönteniük egy-egy termék kiválasztása mellett. Ezáltal sokkal nagyobb hangsúlyt kellett fektetni a vevőkiszolgálásra, hogy a vásárló ebben az üzletben döntse el, hogy az adott terméket szeretné megvásárolni és ne menjen tovább a konkurenciához.

A szombat továbbra is a legerősebb nap maradt, még erősebb, mint eddig volt. A vasárnapi forgalom fele a szombati napra tevődött át, másik fele péntekre és a hétfőre helyeződött. Pénteken és hétfőn már nem érződött, hogy munkanap, délelőtt is nagy volt a látogatottság. A hétköznapokon jelentősen megerősödött a 16-20 óráig tartó időszak.

A vállalat számára az egyik legfontosabb tényező a munkaerő, hiszen nélkülük nincs kereskedelem. Ezért is volt meghatározó szempont a cég számára, hogy létszámleépítés nélkül vésszelje ezt az időszakot. Azonban ehhez áldozatokat kellett hozni, mivel a vasárnap kiesésével csökkent a személyzeti költségekre fordítható keretösszeg.

Ennek betartása érdekében a dolgozók heti óraszámát le kellett csökkenteni, annyi órával, amennyi ellensúlyozza a vasárnapi nyitva tartási időt. Így a vállalat elérte, hogy ne kelljen munkatársat elküldeni, mégis be tudja tartani a személyzeti költséghatárt.

Volt azonban mindezeknek egy negatív hozadéka is, a csökkentett óraszámokat sajnos nem mindenki tudta vállalni, ez ugyanis minimális bércsökkenéssel járt, ami azt eredményezte, hogy többen önszántukból mondtak fel és hagyták el a céget.

Ettől függetlenül a vélemény volt, hogy a legjobb döntés a cégvezetés részéről, mert a lehetőséget meghagyták az alkalmazottaknak és az ő döntésük volt, hogy vállalják-e ezeket a feltételeket.

A jogszabállyal kapcsolatban az volt a legnagyobb problémája a cégnek, hogy nem engedélyezték a Balaton-parti üzletek vasárnapi nyitva tartását. Igaz azonban, hogy ez a cégnél nem sok üzletet érintett, azonban az volt a meglátás, hogy ez jelentős bevételkiesést okozott. Természetesen ezekben az üzletekben a cég élt a hosszított nyitva tartás lehetőségével.

6.3.2. A hatályon kívül helyezett rendelkezés kiskereskedőkre gyakorolt hatásáról

Számottevően bővült a kiskereskedelmi forgalom hazánkban, mert a gazdasági eredmények, illetve a banki elszámolások alapján egyre több pénz maradt meg a családok zsebében. Jelentős mértékben megnövekedett az üzletek forgalma a vasárnapi zárva tartás bevezetését követően, az online pénztárgépeken keresztül beérkezett adatok alapján.²¹

A vasárnapi zárva tartási rendelet kiskereskedőkre gyakorolt hatását egy jó ismerősömmel készített mélyinterjú segítségével szeretném bemutatni, akivel egyébként sokáig üzleti kapcsolatban is állt a saját cégünk.

A beszélgető partnerem anonimitást kért tőlem, így név nélkül szeretném illusztrálni és a jövőben „KG”-nek fogom hívni az interjúalanyomat.

KG 1983. május 7-én született, főiskolát végzett fiatalember. Több munkahelye is volt azelőtt, hogy a kiskereskedelembe talált meg számításait. Termelési vezető volt az MSH Műanyag részek Kft-nél, ezt követően a Zentai Gumicentrumban volt vezető, majd a Takir Kft-nél résztulajdonos, ahol fűtési rendszerek kiépítésével és társasházi elszámolásokkal foglalkoztak.

Nála is az első kérdésem az volt, hogy egyetértett-e a vasárnapi zárva tartási rendelettel, amire azt a választ kaptam, hogy részben igen, részben nem. Az volt a vélemény, hogy pozitív dolog volt, hogy a hazai vállalkozásokat támogatta a kormány és próbálta kicsit előnyösebb helyzetbe hozni a multikkal szemben, ugyanakkor nem értett egyet a háttér szabályozással, úgy gondolta, hogy a törvényi keret kicsit átgondolatlan és nem értett egyet azzal sem, hogy a kormány a szabad kereskedelmet próbálta korlátozni.

Mindenképpen az volt a meglátása „KG”-nek, hogy a kiskereskedőkre pozitív hatása volt a törvénynek. Azt tapasztalata, hogy amikor még életben volt a rendelet a forgalom folyamatosan növekedett és ez egy jó lehetőség volt a kiskereskedők számára, főleg, hogy ha jól tudtak alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez.

²¹ <http://www.napigazdasag.hu/cikk/42532/> (letöltés dátuma: 2016.04.11.)

A pozitív oldal mellett szólt az is, hogy a vevők így kénytelenek voltak bemenni a kisebb üzletekbe vásárolni, így jobban meg tudták az adott boltot ismerni és ez előnyös lehetett a kiskereskedők számára. Illetve, ha bármire szükség volt vasárnap, csak a kisboltokban volt lehetőség vásárlásra.

„KG”-nek két üzlete van, melyek közül csak az egyik volt nyitva vasárnap. A zárva tartott boltot azért nem nyitotta ki, mert nehézkes lett volna mind a kettőt egyszerre felügyelni, ugyanis Ő, mint tulajdonos jelen kellett, hogy legyen a nyitva tartott üzletben.

A forgalma - mint már fentebb említettem - pozitív irányba változott, tehát növekedés volt tapasztalható, és a vásárlók száma is emelkedett.

Az alkalmazottak állásai sem voltak veszélyben, minden ugyan úgy zajlott, mint eddig. Mivel a forgalom úgy alakult, ezért semmiképpen sem volt szükség elbocsátásokra, de valószínűleg akkor sem történtek volna elbocsátások, ha a forgalomnövekedés elmarad.

Az alkalmazottak munkahangulata sem változott meg. Nem dolgoztak ugyan kevesebbet attól, hogy az egyik üzlet zárva volt vasárnap, ugyanakkor örültek neki, hogy vasárnaponként jutott egy kis pihenőidő.

Az egyik kérdésem arra irányult felé, hogy volt-e nála olyan termék, ami jobban fogyott a hétvégén, mint hétköznap és esetleg emiatt kellett-e egy kicsit módosítani a hétvégi rendeléseit bizonyos termék/termékek miatt, ám ilyen nem volt az üzletben.

Arra ugyan oda kellett figyelni annál a boltnál, amelyik nyitva volt vasárnap, hogy ott legyen kicsit nagyobb készlet, jobban be kellett raktározni a hétköznapibb termékekből, hiszen azok ilyenkor kicsit jobban fogytak.

A nagyvállalatoknál, mint fentebb említettem megfigyelhető volt, hogy mivel egy nappal kevesebb idejük volt a héten vásárolni, türelmetlenebbek lettek az emberek. Itt azonban ez nem volt tapasztalható, a vásárlók ugyanúgy viselkedtek, mint eddig szoktak, nem volt tapasztalható fokozottabb türelmetlenség.

Mivel „KG”-nek csak egyik boltja volt nyitva vasárnap, felmerült a kérdés, hogy vajon lett volna-e igény arra, hogy a másik üzletet is nyitva tartsa. Igen, kaptam a választ, több olyan vásárló is volt, aki szeretne volna, ha abban az üzletben is lett volna lehetősége vásárolni a hét utolsó napján, azonban erre nem volt lehetőség.

A péntek-szombat időintervallumot figyelembe véve, egyértelműen kijelenthető, hogy folyamatos forgalom és vásárlószám növekedés volt észlelhető, sőt a hétfői nap forgalma is emelkedett. A hét többi napjára is elmondható volt ez a tendencia, kicsit ugyan visszafogottabban, mint az előbb említett három napon, de itt is emelkedés volt megfigyelhető.

Akár csak a multi cégeknél, a kiskereskedőknél is ugyanaz az állapot körvonalazódott. Azzal, hogy egy nappal kevesebbet vásárolhattak az emberek, olyan reakciót indított el a vásárlói tudatban, hogy még több pénzt költöttek egyes vásárlások alkalmával vagy még többen vásároltak.

Tehát elmondhatjuk azt, hogy ha a kormánynak a kisebb cégek megsegítése volt a terve a rendelettel, akkor bizony jó irányba haladtak, ugyanis az volt a tapasztalat, hogy mindenképpen pozitív hatást sikerült elérni a kiskereskedők szempontjából is, ami a magyar gazdaságnak is jót tett.

6.3.3. A lakosság véleménye a vasárnapi zárva tartási időszakról

2015.03.22-e volt az első olyan vasárnap, amikor az üzletek nem a nemzeti ünnep, hanem a kormány döntése miatt maradtak zárva.

Néhány példával szeretném bemutatni az emberek reakcióit a volt korlátozásról:

1. Az egyik budai üzletközpontban rendezvényeket szerveztek.
2. Egy másik bevásárlóközpontban a fagyaltos elmondta, hogy a forgalma felére esett vissza, a máskor zsúfolásig megtelt asztaloknál csak lézengtek az emberek. Így viszont nem volt értelme nyitva tartania.
3. Egy idős bácsi első reakciója az volt, hogy „Kihalt ez az ország, kihalt minden”.
4. Egy katolikus ember véleménye az volt, hogy eddig sem akadályozta a vásárlás a vasárnapi misére járást, ám nem hiszi el, hogy heti hat nap nem elég az embereknek a vásárlásra.

5. Egy férfi, arra a kérdésre, hogy mit csinált vasárnap, azt mondta, hogy dolgozott az Audi gyárban. Megkérdezték, mi lett volna akkor, ha az Audi gyár is bezárt volna vasárnap. Erre jött a válasz: Az Audi akkor elhagyta volna Magyarországot.
6. Egy 22 éves lány álláspontja az volt, hogy ő tanult és dolgozott, így csak hétvégén ért rá vásárolni.
7. Egy családapa azt mondta, hogy őket nem zavarta, amire szükség volt, megvették hét közben.
8. Egy pénzváltónál ücsörgő fiatalember reakciója az volt, hogy gyakorlatilag csak lézengtek az emberek ilyenkor! Az hiszem ezzel mindent elmondtam.
9. Az egyik pékség, annak ellenére, hogy azt közölte vásárlóival, hogy zárva tart vasárnap, mégis kinyitott.
10. Több megkérdezett kisboltos sem nyitotta ki üzletét, pedig lett volna rá lehetősége.

A vásárlók nagyobb része, több mint 60%-a ellenezte a vasárnapi zárva tartást, ám megfelelő kommunikációval és meggyőzéssel ez az ellenérzés csökkenthető lett volna.

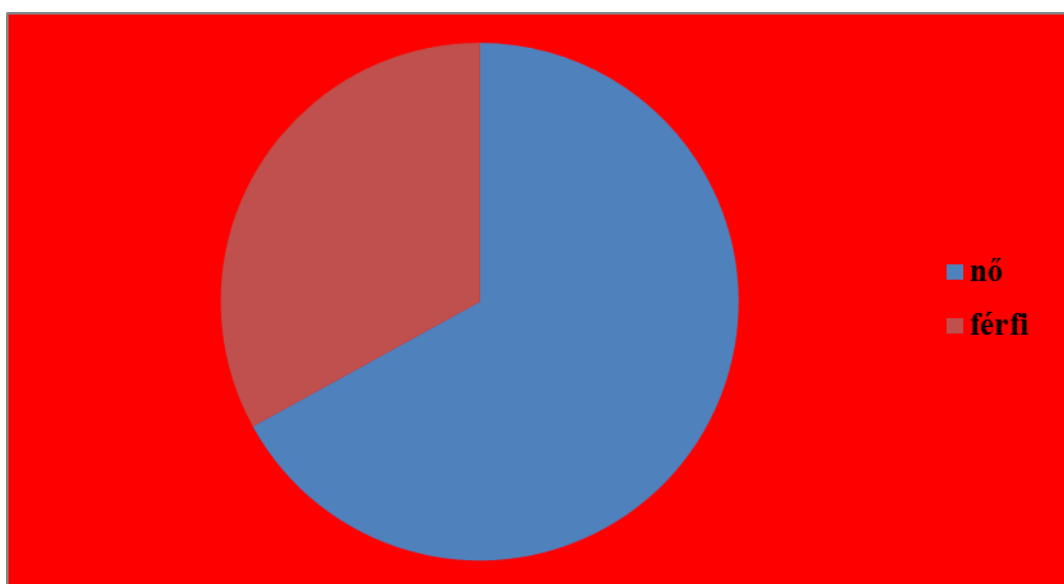
Az alsó jövedelmi harmadba tartozó vásárlók nagy része eddig sem vásárolt vasárnap, a középosztály sajátja volt inkább a vasárnapi üzletlátogatás.

A gazdagabb réteg nem támogatta ugyan a boltzárat, ám őket annyira nem fenyegette a dolog, ha kellett valami, akkor elmentek a nyitva maradt kisebb üzletekbe vásárolni.²²

A lakosság véleményének pontosabb leszűrésére kérdőívet használtam, amit 112 emberrel töltöttem ki, mindegyiket személyesen. A megkérdezettek megközelítőleg 67 %-a nő és 33 %-a férfi volt. Mindez azért történt, mert a kereskedelemben eltöltött évek alapján az a tapasztalatom, hogy a nők jobban szeretnek vásárolni, mint a férfiak, így talán pontosabb képet kaphatunk.

²² Népszabadság 2015. március 23.-ai száma

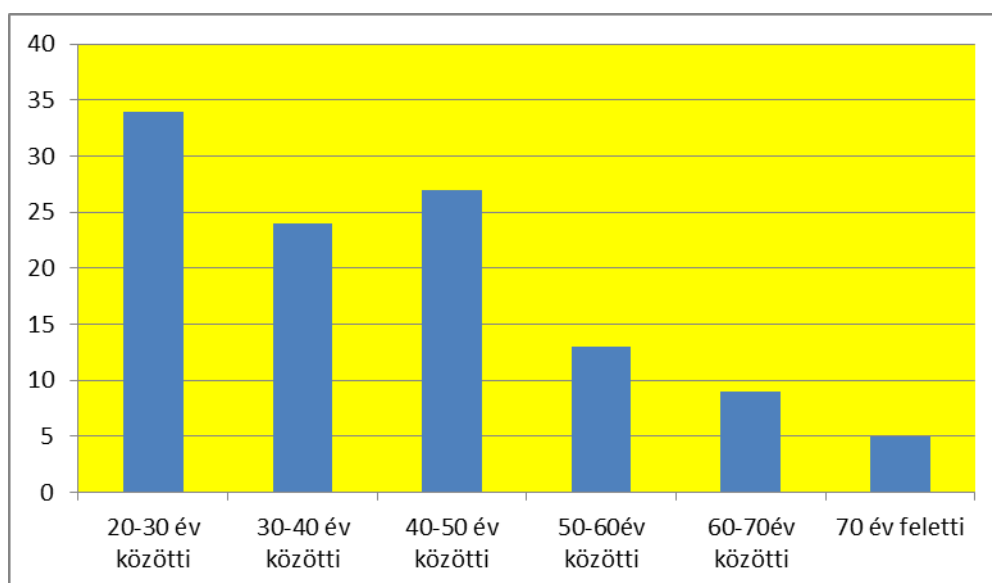
A megkérdezett nők és férfiak aránya

Forrás: saját kutatás, saját szerkesztés

A kutatásom főként a 20-és 50 év közötti korosztály megkérdezésére irányult, mivel úgy gondoltam, hogy ők az a kereső réteg, akik vásárlóközönségként érintettek voltak a vasárnapi boltzárattal illetően. Természetesen 50 év feletti korosztályt sem hagytam ki, hiszen az ő véleményük is rendkívül fontos, ha a társadalom egészének véleményéről szeretnénk képet alkotni.

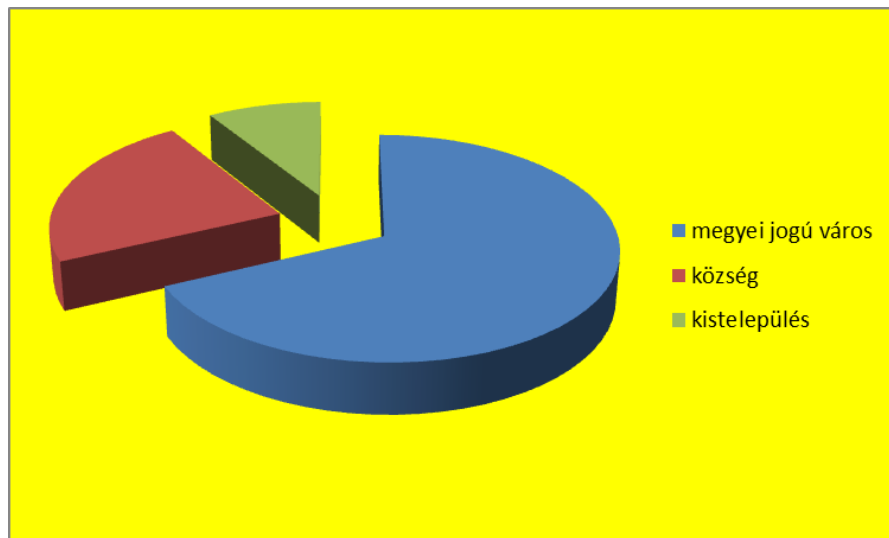
A megkérdezettek személyek száma korosztályokra lebontva

Forrás: saját kutatás, saját szerkesztés

A megkérdezett emberek jelentős része városban lakik, hólabda módszer alkalmazásával került sor a kérdőív kitöltésére, így az ismerősök ismerősei töltötték ki azt, ezért a megkérdezettek között volt városon kívül élő alany, mindamellett, hogy a többség városi lakos.

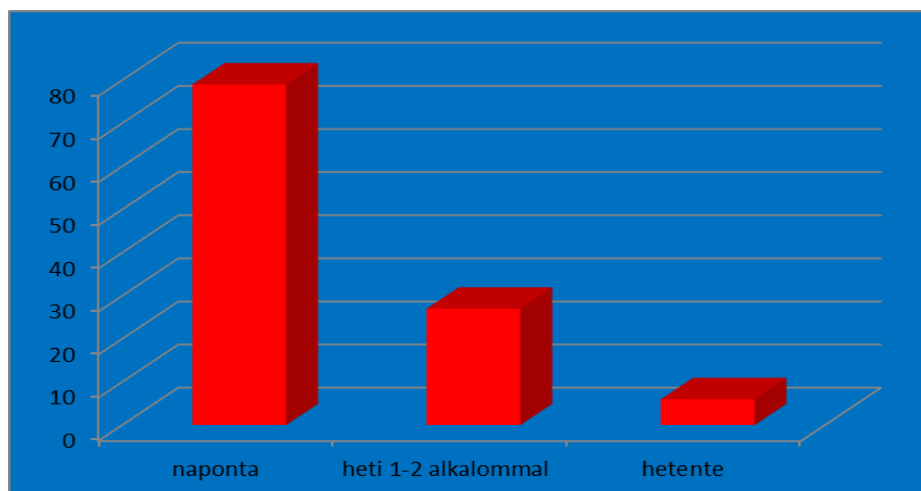
A megkérdezettek lakóhely szerinti megoszlása

Forrás: saját kutatás, saját szerkesztés

Az általános vásárlási szokásokat vizsgálva nem történt különösebb meglepetés, az emberek nagy többsége napi szinten vásárol, kisebb hányaduk heti néhány alkalommal és alig akad köztük, aki csak hetente megy el vásárolni.

Általános vásárlási gyakoriság

Forrás: saját kutatás, saját szerkesztés

A legtöbb ember mindennapi vásárlásai során vagy élelmiszert vásárol, vagy élelmiszert és non food (nem élelmiszer jellegű) termékeket. Akad azonban néhány olyan ember, aki nem nagyon szeret élelmiszert vásárolni és csak akkor látogatja az üzleteket, ha valamilyen tartós cikkre van szüksége.

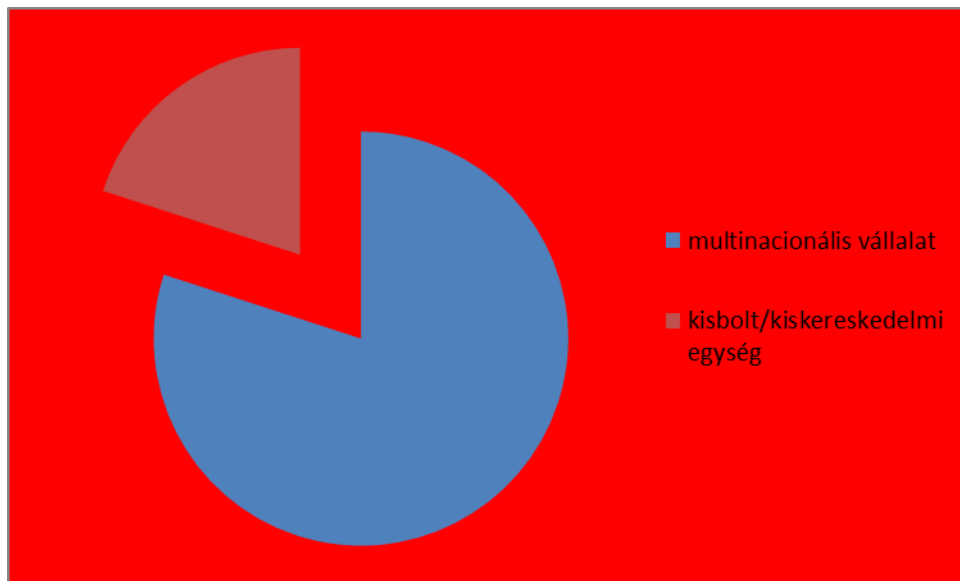
Vásárlási összetétel

Forrás: saját kutatás, saját szerkesztés

A vásárlók jelentős többsége a multinacionális vállalatokat részesíti előnyben a kiskereskedelmi egységekkel szemben. Ez különösen igaz a városi emberekre, hiszen ők elég sok multi közül választhatnak, ellenben a városon kívül élőkkel, akik gyakorlatilag csak kisboltban tudnak vásárolni.

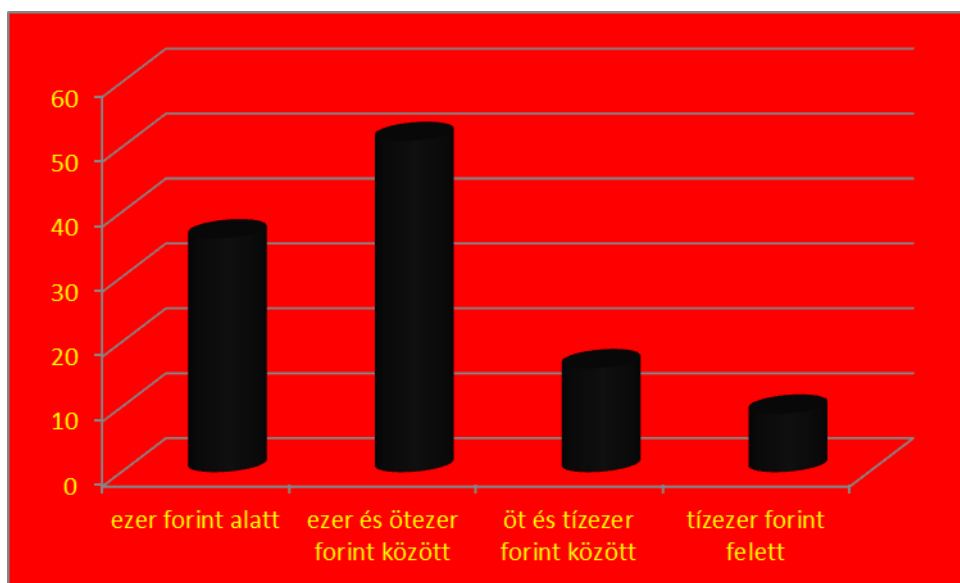
Kedvelt vásárlási egység

Forrás: saját kutatás, saját szerkesztés

A mindennapos vásárlások során az emberek nagy többsége 5 ezer forint alatt költ átlagosan egy vásárlás alkalmával. Ez nem meglepő, hiszen a társadalmunkat figyelembe véve azért az emberek nagy többségét nem veti fel a pénz, sőt nagyon sokan élnek a létminimum alatt.

Egy vásárlás alkalmával átlagosan elköltött összeg

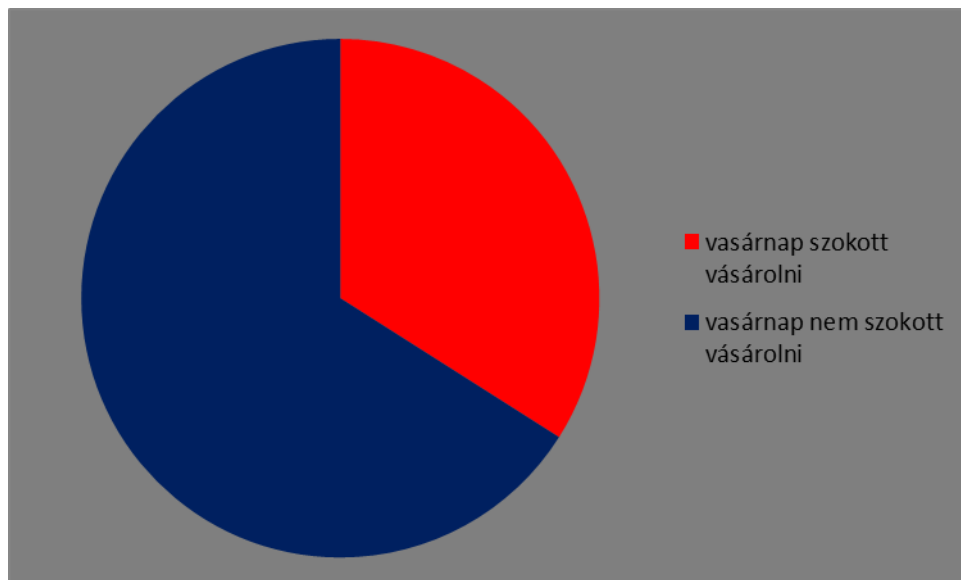

Forrás: saját kutatás, saját szerkesztés

A nagybevásárlásokat figyelembe véve az derült ki, hogy a vásárlók jelentős része hetente, vagy maximum kéthetente megy el nagyobb bevásárlásra. Elvértve akad olyan fogyasztó is, aki csak havonta vásárol nagyobb volument, de ez annyira nem jellemző. Az emberek próbálnak odafigyelni arra, hogy azért ne fogyjanak ki teljesen az otthoni készletek, így inkább gyakrabban vásárolnak nagyobb értékben és aki teheti otthonra mindig jobban beraktároz.

A nagyobb bevásárlások is általában a hétvégére voltak/vannak betervezve a vásárlóknál, hiszen ilyenkor tud leginkább együtt lenni a család és ilyenkor jobban van idő útra kelni egy nagyobb üzletlátogatásra. Akad olyan alany is, aki kimondottan vasárnapra szokta betervezni a nagybevásárlást.

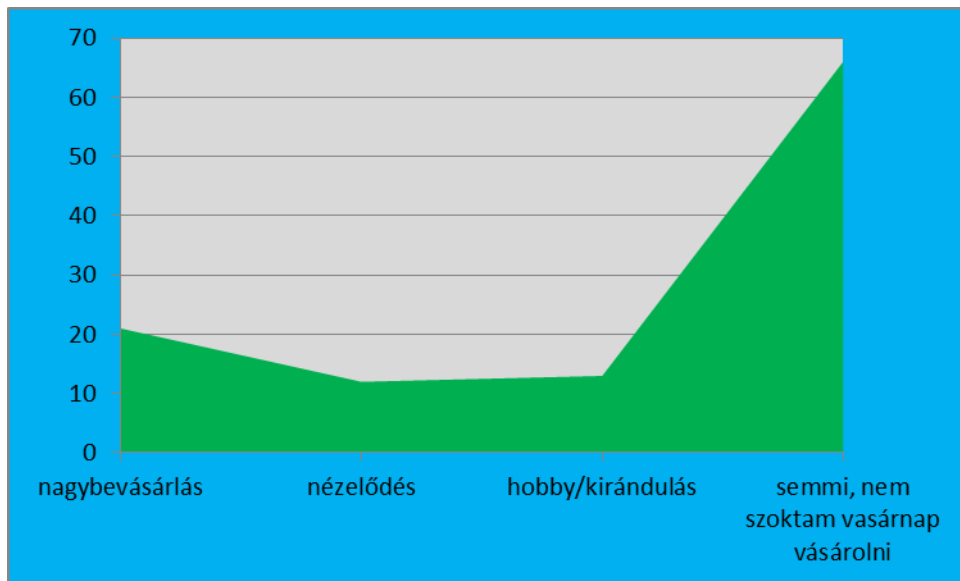
Vasárnapi vevőszám

Forrás: saját kutatás, saját szerkesztés

Az általam megkérdezettek többsége elvértve megy el vásárolni vasárnap. Azt ugyan többen megemlítették, hogy néha azért elő szokott fordulni, de általánosságban véve nem a vásárlás volt eddig sem a betervezett hétvégi program. Akik viszont szoktak vásárolni vasárnap, azok között megközelítőleg azonos arányban voltak azok, akik kimondottan nagybevásárlási céllal vagy csak úgy hobbyból, kirándulásként szoktak a hét utolsó napján üzleteket látogatni.

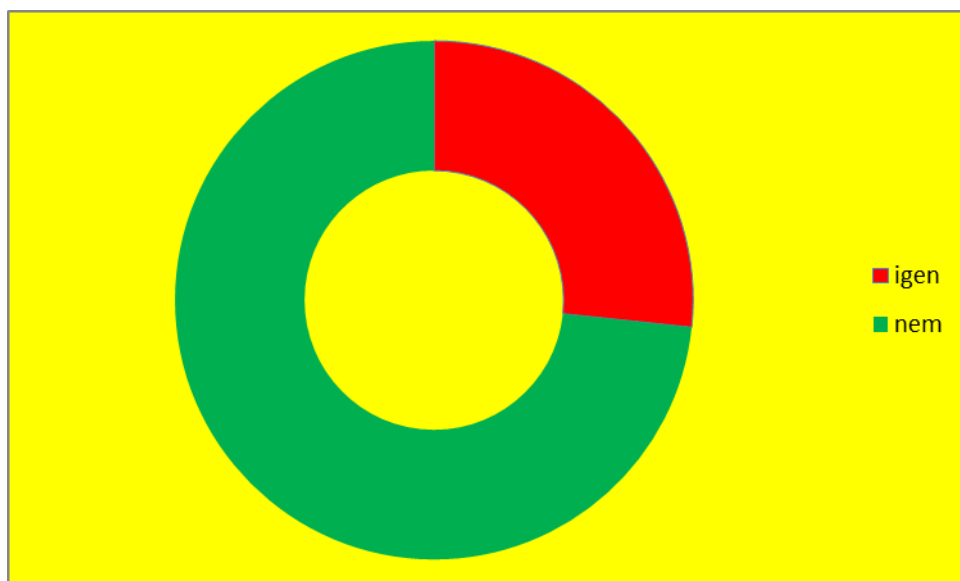
Vasárnapi „időtöltés”

Forrás: saját kutatás, saját szerkesztés

Az, hogy gazdaságilag jó döntés volt-e a rendelet arra elég sokan nemleges választ adtak. Szerintem ez azért történt, mert az emberek nagy többsége nincs is tisztában azzal, hogy mi is volt célja a kormánynek ezzel a törvénnyel és amit nem ismer az ember, arra általában negatívan reagál.

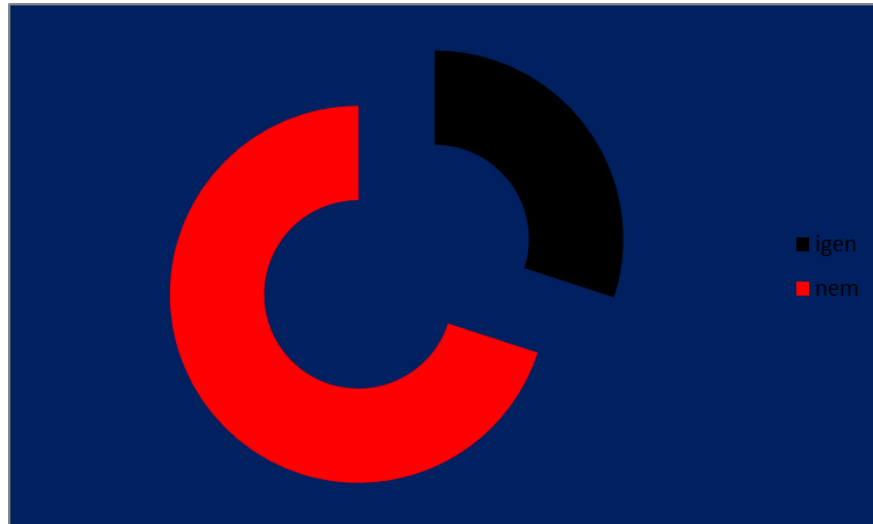
Gazdaságilag jó döntés volt a vasárnapi zárva tartás?

Forrás: saját kutatás, saját szerkesztés

Azok körében, akik szoktak vasárnap vásárolni, majdnem mindenki azt mondta, hogy megváltoztatta vásárlási szokásait a vasárnapi zárva tartás és a legtöbben, a szombati napra próbálták átteni az eddigi vasárnapi boltlátogatást.

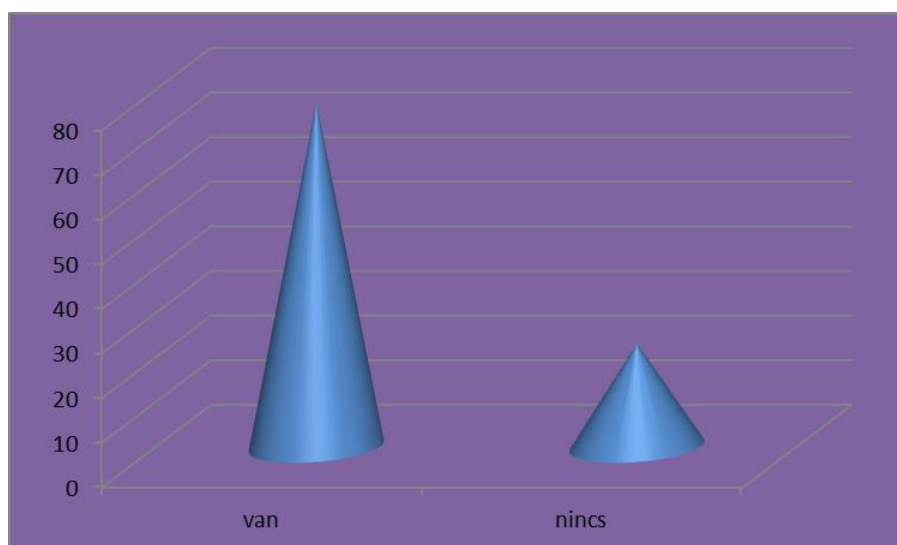
Megváltoztatta az Ön vásárlási szokásait a vasárnapi zárva tartás?

Forrás: saját kutatás, saját szerkesztés

A hosszított nyitva tartás az emberek véleménye szerint egy pozitív dolog volt, így akár azok is könnyebben el tudtak menni vásárolni, akiknek a hét többi napján kevesebb idejük volt. A vásárlók pozitív reakciója a kérdésben is ezt támasztja alá.

Volt-e értelme a hosszított nyitva tartásnak?

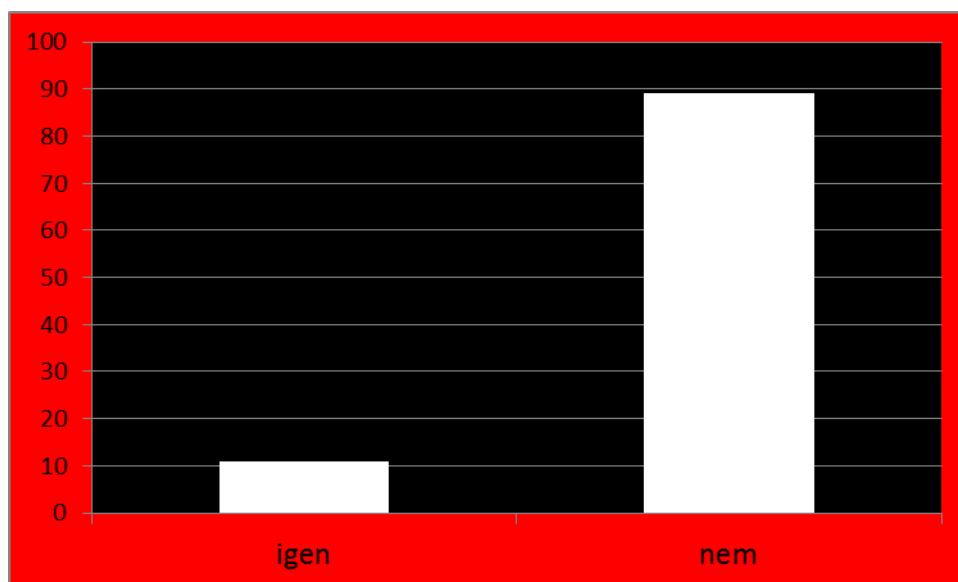

Forrás: saját kutatás, saját szerkesztés

A megkérdezettek közül szinte mindenki egyet értett abban, hogy a 200 négyzetméternél kisebb üzletek jó hogy nyitva voltak vasárnap, így legalább, ha elfogyott otthon valami, amire szükség volt, akkor azt be lehetett szerezni a kisebb egységekben is.

A megkérdezett kereskedelmi dolgozók elhanyagolható százaléka mondta azt, hogy féltette az állását a vasárnapi boltzár miatt. Ez meglepő, hiszen a médiában folyamatosan arról lehetett hallani, hogy a rendelet majd sok elbocsátást hoz magával. Az idő azonban azt igazolta, hogy talán nagyobb volt a riadalom, mint a tényleges veszély.

Ön szerint veszélyben volt az állása a vasárnapi zárva tartás miatt?

Forrás: saját kutatás, saját szerkesztés

A nagy többség egyetértett azzal, hogy a vasárnap az igazi pihenőnap, csak néhányan félték egy kicsit a megélhetésük miatt, ám szinte mindenki örült neki, ha nem kellett dolgoznia a hét utolsó napján.

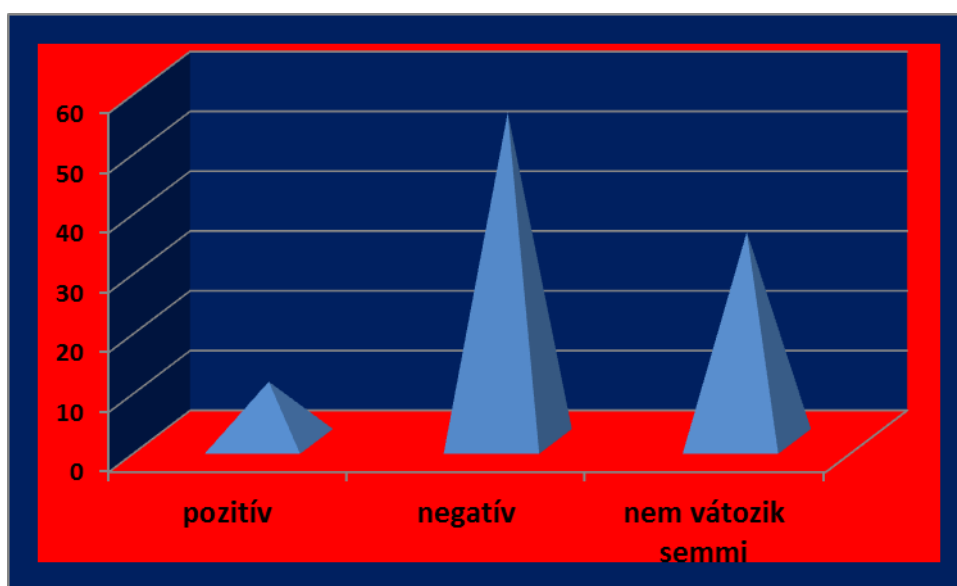
Az, hogy mivel töltötték az emberek a vasárnapjukat, szintén nagyon megoszlik. Akik nem vásároltak, ők általában otthon pihentek vagy kirándultak, vagy a szeretteik körében töltötték az idejüket.

Az a tapasztalatom, hogy az embereket nem az zavarta leginkább a vasárnapi zárva tartásban, hogy nem tudtak élelmiszert vásárolni, hiszen ha kellett valami hirtelen,

akkor még mindig ott volt a kisbolt. A zavaróbb inkább a tartós termékek vásárlásának hiánya volt. Sokan ugyanis vasárnaponként szoktak maguknak ruhát, cipőt és egyéb tartós cikket vásárolni vagy ilyenkor szokták ezeket megnézni.

A hosszú távú hatását a rendeletnek nagyon nehéz lett volna megmondani, azonban az kijelenthető, hogy a magyar ember nem igazán tud pozitívan gondolkodni. Valamilyen oknál fogva belénk van kódolva a negatív gondolkodásmód és ebből csak nagyon nehezen tudunk szabadulni. Mindezt az alábbi grafikon is alátámasztja.

A rendelet hosszú távú hatása

Forrás: saját kutatás, saját szerkesztés

6.3.4. A vasárnapi zárva tartás miatti lehetséges elbocsátások kérdései

A vasárnapi zárva tartási törvény egyik fő kérdése az volt, hogy milyen hatással lesz a rendelet a munkaerőpiacra, vajon lesznek-e elbocsátások emiatt. A médiában nagyon sokat lehetett arról hallani, hogy bizony sok ember állásába kerülhet.

Az eredményeket figyelembe véve azonban talán el lehet mondani, hogy nem lett olyan drasztikus a helyzet, mint amilyennek elsőre látszott. Mint fentebb bemutattam, a multinacionális cégeknél sem történtek „tömeges” leépítések. Azt nem lehet pontosan tudni, hogy hosszú távon a rendeletnek milyen hatása lett volna a munkaerőpiacra,

azonban úgy néz ki, hogy nem történt nagyobb változás vagy legalábbis nem volt akkora média visszhangja.²³

Az ugyan elképzelhető, hogy néhány ember állása megszűnt a vasárnapi boltzár miatt, ám szerintem azt ki lehet jelenteni, hogy jelentősebb elbocsátások nem történtek.

Azoknál a kiskereskedelmi egységeknél történhettek elbocsátások leginkább, akik nem voltak nyitva vasárnap és esetleg emiatt kevesebb munka jutott egy emberre és ezt már nem bírta a cég kitermelni.

Mindez azonban már a múlt, hiszen minden visszaállt a régi kerékvágásba és ezentúl ugyanúgy lehet vásárolni vasárnaponként, mint a rendelet előtt.

7. A jelenlegi fogyasztói szokások bemutatása

Az elmúlt évtizedet vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az európai és egyben a magyar lakosság körében is jelentős mértékben előtérbe helyeződtek a multinacionális vállalatok a kiskereskedelmi egységekkel szemben.

A kiskereskedelmi üzletek egyre kevésbé tudták felvenni a harcot a multik nagy választékával, rugalmas nyitvatartási idejével, jelentős akcióikkal, így egy kicsit háttérbe szorultak. Az élet felgyorsulásával az embereknek egyre kevesebb idejük van mindenre, így a bevásárlásra is, így a multik kínálta bőséges választékkal gyakorlatilag mindent egy helyen meg tudnak vásárolni.

Az elmúlt időszakban a kiskereskedelmi egységek előnye a multikkal szemben leginkább a személyes kommunikációban volt megfigyelhető. A saját példámon tudom, hogy mennyire fontos a jó kommunikáció a vevőkkel. Tudom, hogy az emberek szeretik, ha ebben a rohanó világban valaki meghallgatja őket, valaki szól pár jó szót hozzájuk, vagy el tudnak beszélgetni az eladókkal. A hátrányuk viszont abban rejlik, hogy kicsik, kisebb választékkal és nem mindig a legjobb árakkal.

A magyar és az európai fogyasztók leginkább az árak alapján döntenek el, hogy mit vásárolnak meg, ám az egyre fokozódó árverseny miatt nehéz az üzletláncok között

²³ <http://www.napigazdasag.hu/cikk/42532/> (letöltés dátuma: 2016.04.11.)

választani. Mindezek hatására egyre inkább felerősödnek az érzelmekre ható vásárlói hűségprogramok.

Az európai vásárlók több mint kétharmada szívesebben megy olyan helyre vásárolni, ahol hűségprogram várja őket. 10 emberből 6 vásárló a programokban kínált ajándékokra hajt, ezért nem mindegy, hogy milyen jutalmakat kínálnak az üzletek vásárlóiknak. Az elmúlt években a legnépszerűbb hűségtermékek a főzőeszközök, sportfelszerelések és gyermekjátékok voltak, amelyek sok vásárlót vonzottak.

Az európai emberek számára a legfontosabb döntési szempont az ár, aminek hatására 54%-uk akár áruházat is váltana. A válság hatására az emberekben felerősödött az ártudatossága, ezért az üzletek folyamatos árversennyel és akciókkal csábítják vásárlóikat. Így azonban mára már nehezen tudja eldönteni a fogyasztó, hogy melyik üzletben is a legolcsóbbak a termékek. Az európai vásárlók 72%-a sokkal szívesebben megy oda vásárolni, ahol valamilyen ajándék a jutalma.

Az ilyen programok a magyar emberek körében is népszerűek, közel egyharmaduk boltot is hajlandó váltani miattuk. A magyar fogyasztók 30%-a saját boltjában is keresi ezeket a lehetőségeket.

A sikeres hűségprogramok 58%-al növelik a vásárlói hűséget, 45%-al a vásárlók gyakoriságát és 13%-al azok számát, akik gyakran megfordulnak egy adott üzletben. Az elégedett vásárlók szívesen osztják meg tapasztalataikat ismerőseikkel, barátaikkal. Ez a közösségi oldalakon is megfigyelhető, egy sikeres hűségakció akár 16%-al is megnövelheti a vásárlói látogatottságot.

A hűségprogramokban való részvételt 59%-uk a vonzó ajándékokkal magyarázzák, de a vásárlók egyharmada számára fontos az is, hogy elismerjék hűségüket. A résztvevők 25%-a számára fontos, hogy a hűségprogramok szórakoztatóak legyenek, sokan rokonaiknak, barátaiknak gyűjtik a pontokat.

Az ajándék tehát az egyik legfontosabb része a hűségprogramnak, ezért fontos, hogy az aktuális vásárlói szokásokra is választ adjanak.²⁴

Európában egyre hangsúlyosabb a közösségi fogyasztás és a használt tárgyak adásvétele is.

²⁴ http://www.piecesprofit.hu/kkv_cegblog/tarolnak-a-husegprogramok/ (letöltés dátuma:2016.04.11.)

Az Európaiak közel 30%-a, a magyarok 37%-a a korábnál gyakrabban vásárolt használt árucikket.

Európa, még ha mérsékelt tempóban is, de elindult a fellendülés útján. A 2008-2013-as időszakban az európaiak hazájuk helyzetéről alkotott véleménye folyamatosan romlott, 2014-től azonban ez a helyzet megfordult. 2015-ös adatok alapján növekedett az optimizmus, az országok általános helyzetét tízes skálán értékelő pontszám 4,3-ról 4,6-ra nőtt. Magyarországon ez a szám a tavalyi 4,2-ről 4,4-re emelkedett. A növekedő optimizmus mellett az európai emberek 62%-a úgy gondolja, hogy megváltozott a vásárláshoz való hozzáállása. A magyar embereknél ez az arány meghaladja a 80%-ot.

A válság hatására egyre fontosabb lett, hogy az emberek a nehezebb körülmények ellenére is megőrizték vásárlóerejüket.

A felmérések alapján tízből 8 ember jobban megnézi az árakat és tudatosabban vásárolt, mint a válság előtt. Magyarországon az emberek 90%-a jobban odafigyel az árakra, mint 5 évvel ezelőtt. 63%-uk sokkal ritkábban vásárolt hirtelen felindulásból, mint a válság előtt.

Fontossá vált, hogy akciós termékeket tudjunk vásárolni és gyakrabban válogatunk az alacsonyabb ár kategóriájú termékek között.

A vásárlási szokások alakulás az elmúlt 5 évben

Jobban odafigyelek az árakra, mint 5 évvel ezelőtt	EU: 83% HU: 90%
Többször igyekszem tudatosabban vásárolni, mint 5 évvel ezelőtt	EU: 79% HU: 88%
Többször használom vásárlásra az internetet, mint 5 évvel ezelőtt	EU: 73% HU: 68%
Jobban odafigyelek az árucikkek eredetére, mint 5 évvel ezelőtt	EU: 67% HU: 70%

Forrás: www.piacessprofit.hu (letöltés dátuma:2016.05.11), saját szerkesztés

Az internet és a mobiltelefon is előtérbe került vásárlásaink szempontjából. Egyre többet böngészünk, tájékozódunk online és egyre többet használjuk az ár összehasonlító oldalakt is. Az online vásárlási felületek ugrásszerű növekedésével egyre többet vásárolunk online is.

Nem csak a termékeket, hanem a bankszámla szolgáltatásokat és hiteleket is ezeken az oldalakon választjuk ki.²⁵

7.1 A vasárnapi zárva tartási rendelet előtti szokások

A felmérések szerint a magyar lakosság a vasárnapokat jellemzően otthon szokta eltölteni, ám a negyedük a hét utolsó napjára ütemezte az élelmiszer- és háztartási cikkek beszerzését.

Az emberek rendszerint a rendelkezés előtt is otthon töltötték a hétvégéjüket, 77%-uk állította, hogy vasárnaponként olvas, tévézik, szabadidős tevékenységet folytat vagy a családjával szervez programot. Az emberek kisebb hányada szokott csak vasárnaponként élelmiszert, háztartási cikket vagy egyéb terméket vásárolni, valamint a

²⁵ <http://www.piacessprofit.hu/gazdasag/egyre-jobban-megnezzuk-mit-veszunk/> (letöltés dátuma: 2016.04.12.)

lakosság körülbelül 10%-a ilyenkor szokott nézelődni vagy vásárolni ruházati, lakberendezési vagy műszaki cikkeket.

Az aktívan dolgozók körében több volt a vasárnapi vásárlók száma, mint más társadalmi rétegbe tartozóknál. Náluk közel 28% vásárolt vasárnaponként élelmiszert, míg tartós fogyasztási cikket 15%-uk.

Eltérés volt megfigyelhető ugyanakkor a lakóhelyet figyelembe véve. A fővárosban élők magasabb százaléka vásárolt élelmiszert, illetve tartós cikkeket vasárnaponként, mint a községben élők.

A vasárnapi boltlátogatás az emberek többségénél betervezett túra volt, a hét utolsó napján a vásárlók 85%-a azt állította, hogy előre megtervezett volt a nagybevásárlás vagy az otthoni készletek feltöltésére szolgáló kisebb vásárlás.²⁶

Ha mindezeket figyelembe vesszük, akkor elmondható, hogy inkább a középosztály időtöltése volt a vasárnapi vásárlás, hiszen vagy ilyenkor volt idejük bevásárolni a családdal vagy ez volt a beütemezett hétfégi program. Mint tudjuk, egy elég jelentős rétegről van szó, hiszen az aktív dolgozó középosztály alapjaiban határozza meg a magyar gazdaságot.

7.2. A vasárnapi zárva tartás miatti vásárlási szokások megváltozása

A magyar háztartások átlagosan több mint másfél milliárd forinttal fogyasztottak többet a vasárnapi boltzár időszakában. Az online pénztárgépek által feldolgozott adatok alapján nem érte veszteség a kiskereskedelmet a rendelet, sőt emelkedtek az egyéb szolgáltatásokra fordított kiadások.

A napi átlagfogyasztás az üzletekben elrendelt kötelező vasárnapi pihenőnap bevezetése alatt 20,9 milliárd forintról 22,45 milliárd forintra nőtt. A polgárok több árucikket vásároltak a fennmaradó hat nap alatt, mint korábban a teljes héten.

²⁶ <http://www.origo.hu/gazdasag/20150313-az-embereknek-megsem-tetszik-a-boltzar.html>
(letöltés dátuma: 2016.04.12.)

A több mint másfél milliárd forintos növekedés mögött nem csupán a bolti vásárlók állnak, hanem tovább élénkült a családok költekezése a szolgáltatások területén is.

Nőtték a vendéglátásra, szabadidős kikapcsolódásra szánt összegek is. Mindezekből arra lehet következtetni, hogy a lakossági fogyasztás mára elérte a válság előtti szintet, és a növekedés nem csökkent az áruházak nyitva tartási idejének korlátozása alatt sem.

A törvény hatályba lépése előtt hetente átlagosan 141 milliárd forint volt a családok költése, a rendelet bevezetése után ez a szám 157 milliárdra nőtt. A belső fogyasztás jelentős mértékű növekedése vasárnaponként is érezhető volt. Annak ellenére, hogy a hét utolsó napján a családoknak nem volt már lehetőségük a bevásárlóközpontokban vásárolni, a vendéglátóhelyeken, turisztikai szolgáltatóknál csaknem egy milliárd forinttal több pénzt hagytak ott az emberek vasárnaponként.

Az általános költekezést figyelembe véve elmondható, hogy a vasárnapi boltzár nem okozott veszteségeket, inkább jobban egyensúlyba hozta a kiskereskedelmet a nagyáruházakkal szemben. Előnyösebb helyzetbe kerültek a piac szűk területén osztozó kisvállalkozások.

Ezt a célt szolgálták a kiskereskedelmi törvények módosításai is, amelyek szerint az üdülőövezetekben, illetve a világörökségi területeken sem nyithattak ki a nagyáruházak a hét utolsó napján. A turisztikailag látogatott területen is előtérbe kerültek a kisvállalkozások. Hétfvégénként sok helyen tündököltek a vásárok, termelői piacok, miközben a helyi kisboltok forgalma is megnövekedett.

Az üdülő övezetekben helyi vásárokat szerveztek a kiskereskedőknek, ezzel erősödhettek a családi vállalkozások, sőt új munkahelyek is létrejöttek.

Az ágazati szereplők korábbi előrejelzései ellenére a nagyáruházaknál sem voltak leépítések, sőt nagyon sok helyen még munkaerőt is kerestek.

Lényeges még, hogy a vasárnapi korlátozás ellenére nem csökkentek a költségvetési bevételek sem, így az ezzel kapcsolatos aggodalmak is alaptalannak tűntek.²⁷

²⁷ <http://www.napigazdasag.hu/cikk/43375/> (letöltés dátuma: 2016.04.14)

8. Primer kutatás eredményeinek bemutatása

A primer kutatásaimat, mint fentebb említettem két mélyinterjú és egy kérdőív segítségével végeztem. Szeretném most összegezni a kapott eredményeket.

A multinacionális vállalatnál végzett átfogó kutatásaim során a következő eredmények születtek:

1. A vasárnapi zárva tartási rendelet hatására, mint azt sokan várták, nem történtek komolyabb forgalom visszaesések, sőt sok helyen forgalomnövekedés volt megfigyelhető.
2. A vasárnapi kiesett forgalmak áttevődtek más, főleg a péntek délutáni és a szombati napokra. A hétfői napok forgalmában is jelentős növekedés volt tapasztalható. Nem elhanyagolható tovább, hogy szinte mindennap emelkedő tendenciát mutattak a számok.
3. Sok vállalat élt a hosszított nyitva tartás lehetőségével. Ennek köszönhetően sikerült pótolni a vasárnap kiesett forgalmat.
4. Sokan féltek attól, hogy a rendelet hatására komolyabb elbocsátások várhatók, azonban ezek is alaptalannak bizonyultak. A vállalatok átszervezésekkel próbálták megtartani alkalmazottaikat, és még ha esetleges óraszámok csökkentésével is, de próbálták őket a vállalatnál marasztalni.
5. Néhány helyen az elbocsátásokkal ellentétben még plusz munkaerőt is kerestek, a hét többi napján tapasztalható forgalomnövekedés miatt.
6. Úgy tűnik a tőkeerős és megfelelő szakmai háttérrel rendelkező nagyvállalatok komolyabb megpróbáltatások nélkül át tudták vészelni a megváltozott körülmények okozta hátrányt.
7. A vásárlói igényekhez alkalmazkodva, ami eddig is nagyban jellemezte a multikat, úgy néz ki sikerült maguk javára fordítani a nehezebb körülmények adta nehézségeket is.
8. Negatív oldalon talán azt lehetne megemlíteni, hogy a várakozásokkal ellentétben, a nagyobb üzletek nem nyithattak ki a világörökségi területeken, illetve a Balaton-part és a Velencei-tó környékén.

A kiskereskedelmi egységeket érintő hatások:

1. A kormány által eltörölt törvény talán leginkább a kiskereskedelmi egységek megsegítésére irányulhatott.
2. A törvény értelmében nekik volt lehetőségük arra, hogy vasárnap is nyitva legyenek.
3. Többen éltek is ezzel a lehetőséggel, akadtak azonban olyanok is, akik nem.
4. Itt is elmondható, akár csak a nagyobb cégeknél, hogy forgalomnövekedés volt tapasztalható. Akik nyitva voltak vasárnap, azok közül sokan pozitív tapasztalatokkal szembesülhettek.
5. Ugyancsak erősödtek a hétvégi, illetve a hét eleji forgalmak, nem beszélve a hét közbeni forgalomnövekedésről.
6. Az emberek, ha szerettek volna vásárolni vasárnap, kénytelenek voltak bemenni a kisebb üzletekbe és ez által jobban meg tudták ismerni az adott kiskereskedelmi egységet, ami szintén pozitív dolog volt a kisboltok számára.
7. A vásárok, piacok újra felélénkültek.
8. A nyaralóhelyek közelében lévő kis üzletek is szintén csak profitálhattak a dologból.
9. Leginkább a bevásárlóközpontok közelében lévő kisebb üzletek forgalmában történt visszaesés, ezért ezeken a helyeken sok tulajdonos nem látta értelmét üzletének vasárnapi kinyitására.

Az emberek reakciói a boltzárról:

1. Ami leginkább elmondható, hogy az emberek véleménye nagyon megoszlott a rendeletről. Volt, aki ellenezte, volt, aki annyira nem és sokan voltak azok is, akiket igazából nem zavart a tilalom.
2. Leginkább az aktív középosztály sajátja volt eddig is a vasárnapi vásárlás és őket érintették legjobban a változások. Ebben a korosztályban oszlottak meg leginkább a vélemények.
3. Az a tapasztalatom, hogy a gazdagabb réteget és a nyugdíjasokat kevésbé zavarta, hogy nem tudott vasárnap vásárolni, mint a középosztályt.
4. Azt szinte mindenki pozitívan fogadta, hogy a kisebb üzletek nyitva lehettek vasárnap.

5. A vásárlási szokások átalakulóban voltak. Péntek-szombat, illetve a hétfői napokon vásároltak többet az emberek, ugyanakkor a hét többi napjára is elmondható volt, hogy emelkedett az eddig sem alacsony vásárlási kedv.
6. A napi átlagos vásárlási volumen is megemelkedett a rendelet alatt. Többet költöttek az emberek a hét hat napján, mint addig egész héten.
7. A kereskedelmi munkavállalókat sem érintette olyan drasztikusan a változás, mint ahogy attól féltek.
8. Leginkább negatívan álltak ez emberek a megváltozott körülményekhez. Sokan vélekedtek úgy, hogy hosszú távon negatív hatása lesz a törvénynek.

Mindent összevetve a kormány végül is úgy döntött, hogy elveti az eddigi tiltásokat és kisebb módosításokat alkalmazva eltörli a vasárnapi zárva tartási rendeletet.

9. Következtések levonása

A szakdolgozatom 5. fejezetében több hipotézist is felállítottam, melyeket több szempont alapján megvizsgáltam és az alábbi következtetéseket vontam le.

1. Hipotézis: A rendelet a kisvállalkozások megsegítésére irányult.

Az első hipotézist kutatásaim során sikerült igazolni. A vasárnapi zárva tartási rendelet bevezetése egyértelműen pozitív hatással volt a kisvállalkozásokra. A forgalomnövekedés mellett a vásárló szám is emelkedett. Azáltal, hogy vasárnap csak a kisebb üzletek, piacok, vásárok fogadhattak vásárlókat, újra felélénkült a kiskereskedelem. **A hipotézis így tézissé alakult: T1.**

2. Hipotézis: A rendelet az emberek pihenését szolgálta.

A kereskedelemben dolgozók számára a vasárnap egy betervezhető pihenőnap volt. Az emberek erre a napra szervezhettek maguknak bármilyen programot akár előre is, hiszen biztos, hogy nem kellett munkába menni. Ez azt igazolja, hogy az emberek pihenését is szolgálta a rendelet. **A hipotézis így tézissé alakult: T2.**

3. Hipotézis: A rendelet a multinacionális vállalatok kicsit háttérbe szorítására irányult.

A harmadik hipotézis viszont nem teljesült. Mint már említettem a vasárnapi boltzár bevezetése alatt a nagyvállalatok forgalma és vevőszáma is emelkedett. A megváltozott körülményekhez alkalmazkodva az emberek vasárnap helyett a hét többi napján intézték el bevásárlásaikat és még többet is költöttek egy-egy vásárlás alkalmával. mint a rendelet előtt. **A hipotézis így nem alakult át tézissé.**

4. Hipotézis: A rendelet visszavonása vásárlói elégedetlenség következménye

A negyedik hipotézis részben igaz. A kormány alapos mérlegelés után döntött úgy, hogy eltörli a vasárnapi zárva tartási rendeletet, amiben közrejátszott az elégedetlen vásárlók nyomása is. A kormány 1 év után amúgy is készült arra, hogy újragondolja a törvényt és bár sok pozitív hatása volt a rendeletnek, végül arra a döntésre jutott, hogy eltörli. **A hipotézis így tézissé alakult.**

10. A vasárnapi boltzár eltörlése utáni első időszak

2016 áprilisa volt az első hónap, hogy a vasárnapi zárva tartás eltörlése után újra kinyithattak az üzletek a hét utolsó napján.

A kiskereskedelmi forgalom ebben a hónapban 4,7 százalékkal növekedett az előző év azonos időszakához képest.

Az élelmiszer, valamint az élelmiszer jellegű termékek 3,9 százalékkal, a nem élelmiszer jellegű termékek 10,3 százalékkal fogytak jobban, mint tavaly ilyenkor.

2016 első négy hónapját vizsgálva megállapítható, hogy összességében 4,9 százalékos bővülés figyelhető meg a tavalyihoz képest.

A becslések azt mutatják, hogy egész évben megfigyelhető lesz a növekedés a reálbérek és a foglalkoztatás emelkedése miatt.

Idén 5-5,5% százalékkal emelkednek a bérek és a személyi jövedelemadó is csökken, ami szintén kedvez a kereskedelemnek.

Összességében elmondható, hogy pozitív irányba hál a magyar gazdaság ezen szegmense, ugyanakkor a boltzár eltörlésének hatásairól még nem lehet komolyabb képet kapni, ugyanis még nagyon friss a dolog.²⁸

A két interjúalanyom véleményét is kikértem az eltörölt rendelet utáni rövid időszakról.

A kiskereskedelmi vállalkozó egyetértett abban, hogy számára mindenképp pozitív hatása volt a tilalomnak és egyelőre nem lát változást a tiltó rendelet alatti időszakhoz képest.

A multinacionális vállalatnál dolgozó hölgy pedig annyit közölt velem, hogy a munkaidő beosztásokat kellett elsősorban módosítani és érezhető, hogy a hét eleji napok nem annyira erősek mint a rendelet alatt. Messze menő következtetéseket azonban nem tudott mondani, hiszen még nagyon friss a dolog.

11.Javaslattétel

A mai magyar gazdaság kereskedelmi szegmense bővülő pályát mutat és ezen az úton kell haladni továbbra is. A magyarok vásárlási kedve nem lankad, sőt nem lankadt akkor sem, amikor még nem lehetett vásárolni vasárnaponként.

²⁸ <http://www.origo.hu/gazdasag/20160603-kereskedelem-ksh-aprilis.html> (letöltés dátuma: 2016.05.03)

Évről-évre emelkedik a kiskereskedelmi forgalom és emellett a reálbérek is hasonló tendenciát mutatnak. A növekedésben nagy mértékben szerepet játszanak a multinacionális vállalatok, hiszen ők folyamatos akciókkal tudják magukhoz csábítani a magyar vásárlókat. A magyar emberek pedig eljutottak arra a szintre, hogy folyamatosan figyeli az árváltozásokat és ahhoz alkalmazkodik. Azonban ez nem azt jelenti, hogy kevesebbet vásárolnak az emberek, hanem azt, hogy jobban odafigyelnek arra, hogy mi mennyibe kerül és ehhez alakítják vásárlásaikat és megfigyelhető, hogy a mai magyar lakosság szeret vásárolni.

Az embereknek még vissza kell állniuk a régi rendszerhez, azonban ez nem lesz nehéz, mivel mostantól akármelyik napon el tudnak menni vásárolni és így nem kell lemondaniuk a vasárnapi vásárlási lehetőségről.

Az üzleteknek, multinacionális vállalatoknak pedig fel kell készülniük, hogy újra a hét minden napján fogadni kell a vásárlókat és meg kell oldaniuk a személyzeti kérdéseket is.

11. Összegzés

A szakdolgozatom célja, hogy a primer és szekunder kutatásaimmal rávilágítsak a 2015. március 15-én hatályba lépett és 2016. április 15-én hatályon kívül helyezett vasárnapi zárva tartási rendelet okaira, lehetséges következményeire.

Nem volt egyszerű a dolgom, ugyanis pont a szakdolgozat írásom közben kellett módosításokat végrehajtanom, ugyanis ezalatt az időszak alatt törölték el a vasárnapi zárva tartási rendeletet.

A tanulmány első részében bemutattam a magyar gazdaság jelenlegi helyzetét a 2000-es évek közepétől, valamint a 2016. év első negyedévének fontosabb gazdasági mutatóit. Kiemeltem a foglalkoztatottság, a munkanélküliség és az infláció alakulását, amelyeket ábrákkal is alátámasztottam.

Ezt követően ismertettem a 2005. évi CLXIV. és a 2014. évi CII. törvények segítségével a fontosabb kereskedelmi rendeleteket, valamint azokat a tilalmakat, amik a vasárnapi zárva tartási időszak alatt érvényben voltak. Utána bemutattam a hatályon kívül helyezett rendelet legfontosabb törvényeit.

A Szekunder kutatásaimat során dr. Majoros Pál Tanácsok, Tippek, Trükkök nem csak szakdolgozatíróknak avagy a kutatómódszertan alapjai című könyvével indítottam. Több alakkal vettem igénybe a Központi Statisztikai Hivatal kimutatásait, a média több forrását (444, Origo, Rtl Klub) és a napi gazdasági témákkal foglalkozó weboldalakot (napi gazdaság, pénzinfó, piac és profit).

A primer kutatásaimat mélyinterjú és kérdőív formájában végeztem. Ebben segítségemre volt egy multinacionális vállalatnál vezető beosztásban dolgozó hölgy és egy kiskereskedelmi vállalkozó. A kérdőívemet az emberekkel személyesen töltöttem ki és ezen kívül még sokat is beszélgettem velük, a témával kapcsolatban.

Felállítottam néhány hipotézist a vasárnapi zárva tartási rendelet lehetséges okairól, a kisvállalkozásokra, a vásárlókra és a multinacionális vállalatokra vonatkozóan, valamint arról, hogy mi lehetett az oka annak, hogy végül eltörölte a kormány a vasárnapi boltzárat.

Bemutattam a döntéshozatal lehetséges okait és a vasárnapi zárva tartás után bekövetkezett hatások nemzetközi viszonylatát is. Itt más európai országokban bevezetett zárva tartási rendeleteket ismertettem.

A dolgozatomat a témában leginkább érintett multinacionális vállalatok és kisvállalkozások forgalmának alakulásával folytattam. Elkészítettem első mélyinterjúmat egy kereskedelmi cég üzlet és egyben területi vezetőjével. A kapott eredményeket a vasárnapi zárva tartási rendelet bevezetése előtti és utáni forgalmak alakulásával mutattam be.

A másik mélyinterjúmat egy kiskereskedelmi vállalkozóval készítettem. Itt bemutattam a vasárnapi zárva tartási rendelet időszaka alatt a kiskereskedőkre gyakorolt hatását, a forgalom és a vevőszám alakulását.

A következőkben a lakosság véleményét vizsgáltam a tiltó rendelet időszak alatt. Itt elsősorban a kérdőívem eredményeit használtam, valamint igénybe vettem a média és sajtó nyújtotta forrásokat. Itt ismertettem az emberek véleményét a vasárnapi boltzárattal illetően, valamint részletesen bemutattam a rendelkezés előtti és alatti vásárlási szokásokat.

A szakdolgozatom végén összegeztem a primer kutatások eredményeit és választ adtam a hipotézisemben állítottakra, valamint ismertettem a vasárnap zára tartás eltörlése utáni rövid időszakot.

IRODALOMJEGYZÉK

1. Dr. Majoros Pál Tanácsok, Tippek, Trükkök nem csak szakdolgozatíróknak, avagy a kutatómódszertan alapjai
2. Biblia, Prédikátorok (5:10)
3. www.ksh.hu (letöltés dátuma: 2016.03.12)
4. <http://elib.kkf.hu/hungary/magyar/economy/HUN.htm> (letöltés dátuma: 2016.03.12.)
5. <https://www.ksh.hu/munkanelkuliseg> (letöltés dátuma: 2016.03.12.)
6. www.ahkungarn.hu (letöltés dátuma: 2016.03.13)
7. <http://elib.kkf.hu/hungary/magyar/economy/HUN.htm> (letöltés dátuma: 2016.03.12.)
8. <http://penzinfo.hupont.hu/2/mi-is-tortenik-napjainkban-helyzetelemzes-jelenlegi> (letöltés dátuma: 2016.04.18.)
9. <http://444.hu/2016/05/17/megint-megszaladt-az-allamadossag> (letöltés dátuma: 2016.05.20)
10. www.ksh.hu (letöltés dátuma: 2016.05.02.)
11. <http://penzinfo.hupont.hu/2/mi-is-tortenik-napjainkban-helyzetelemzes-jelenlegi> (letöltés dátuma: 2016.04.18.)
12. www.ksh.hu (letöltés dátuma: 2016.05.02.)
13. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/fog/fog1603.html> (letöltés dátuma: 2015.03.22)
14. http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0500164.TV (letöltés dátuma: 2016.03.23.)
15. <http://mkogy.jogtar.hu/?page=show&docid=a1400102.TV> (letöltés dátuma: 2016.05.04)
16. <http://www.parlament.hu/irom40/10171/10171.pdf> (letöltés dátuma: 2015.05.06)
17. <http://24.hu/belfold/2016/04/12/visszavont-a-parlament-a-vasarnapi-zarvatartast> (letöltés dátuma: 2016.05.06)
18. <http://444.hu/2014/12/16/eldolt-zarva-lesznek-vasarnaponkent-a-boltok> (letöltés dátuma: 2016.04.01.)
19. <http://www.policyagenda.hu/hu/nyitolar/ez-lehet-a-vasarnapi-zarva-tartas-oka> (letöltés dátuma: 2016.04.01.)
20. <http://inforadio.hu/hir/kulfold/hir-678437> (letöltés dátuma: 2016.04.03.)

21. <http://rtl.hu/rtlklub/fokusz/vasarnapi-zarvatartas-kulfoldon-is-megoszlanak-a-velemenyek> (letöltés dátuma: 2016.04.08.)
22. <http://nol.hu/gazdasag/vilagazdasag-konferencia-a-gatakat-le-kell-epiteni-1495549> (letöltés dátuma: 2016.04.10.)
23. <http://nol.hu/gazdasag/vilagazdasag-konferencia-a-gatakat-le-kell-epiteni-1495549> (letöltés dátuma: 2016.04.10.)
24. <http://www.napigazdasag.hu/cikk/42532/> (letöltés dátuma: 2016.04.11.)
25. <http://www.napigazdasag.hu/cikk/42532/> (letöltés dátuma: 2016.04.11.)
26. <http://www.napigazdasag.hu/cikk/42532/> (letöltés dátuma: 2016.04.11.)
27. Népszabadság 2015. március 23.-ai száma
28. <http://www.napigazdasag.hu/cikk/42532/> (letöltés dátuma: 2016.04.11.)
29. http://www.piacprofit.hu/kkv_cegblog/tarolnak-a-husegprogramok/ (letöltés dátuma:2016.04.11.)
30. www.piacprofit.hu (letöltés dátuma:2016.05.11)
31. <http://www.piacprofit.hu/gazdasag/egyre-jobban-megnezzuk-mit-veszunk/> (letöltés dátuma: 2016.04.12.)
32. <http://www.origo.hu/gazdasag/20150313-az-embereknek-megsem-tetszik-a-boltzar.html> (letöltés dátuma: 2016.04.12.)
33. <http://www.napigazdasag.hu/cikk/43375/> (letöltés dátuma: 2016.04.14)
34. <http://www.origo.hu/gazdasag/20160603-kereskedelem-ksh-aprilis.html> (letöltés dátuma: 2016.05.03)

MELLÉKLETEK

MÉLYINTERJÚ KÉRDÉSEK - MULTINACIONÁLIS VÁLLALAT

1. Kérem, mutassa be magát néhány mondatban. Milyen iskolai végzettsége van?
Mióta dolgozik a Deichmann üzlethálózatnál?
2. Egyetértett Ön azzal, hogy a multinacionális vállalatok ne tarthassanak nyitva vasárnap?
3. Mi a véleménye milyen hatással volt az Önök forgalmára a vasárnapi boltzár?
4. Változtak Önöknél a vásárlási szokások a rendelet alatt?
5. Volt észlelhető forgalomváltozás a rendelet alatt?
6. Változott Önöknél a péntek-szombat forgalma a zárva tartás alatt?
7. Változott Önöknél a hét eleji forgalom a vasárnapi zárva tartás alatt?
8. Volt Önöknél olyan termék, ami jobban fogyott a hétvégén, mint hét közben?
9. Volt értelem Ön szerint a hét többi napján a hosszított nyitva tartásnak?
10. Az Önök Üzleteinek nyitva tartása változott a rendelet alatt?
11. Veszélyben volt az Ön állása a rendelet miatt?
12. Veszélyben volt a cég dolgozóinak állása a rendelet miatt?
13. Türelmetlenebbek voltak Önöknél a vásárlók a vasárnapi boltzár alatt?
14. Át kellett alakítani az árubeszerzést/raktározást a rendelet alatt?
15. Kellott valamilyen más üzletpolitikai változást eszközölni a rendelet alatt?

MÉLYINTERJÚ KÉRDÉSEK – KISKERESKEDELMI VÁLLALAT

1. Kérem, mutassa be magát néhány mondatban. Milyen iskolai végzettsége van?
Mióta működik az ön vállalkozása?
2. Egyetértett Ön azzal, hogy a 200 nm²-nél nagyobb üzletek ne tarthassanak nyitva vasárnap?
3. Mi a véleménye, a kiskereskedőkre nézve milyen hatása volt a rendeletnek?
4. Mi a véleménye, Önre milyen hatása volt a rendeletnek?
5. Az Ön üzletei nyitva voltak vasárnap?
6. Az Ön üzleteinek forgalmában történt változás a vasárnap boltzár alatt? Milyen irányban?
7. Történtek Önnél elbocsátások a rendelet alatt?
8. Milyen volt az alkalmazottak munkahangulata, munkamorálja a rendelet alatt?
9. Volt Önöknél olyan termék, ami jobban fogyott a hétvégén, mint hét közben?
10. Át kellett Önnek alakítani az árubeszerzését/készletét a rendelet alatt?
11. Mi a tapasztalata, türelmetlenebbek voltak a vásárlók a vasárnapi boltzár időszakában?
12. Az Ön Vásárlói elvárták Öntől, hogy nyitva legyen vasárnap?
13. Változott a péntek-szombat intervallumban a forgalma?
14. Változott a hét eleji (hétfő) forgalma?
15. Ön esetleg eszközölt valamilyen változtatást üzletpolitikáján a vasárnapi boltzár alatt?

FOGYASZTÓI KÉRDŐÍV

A vasárnapi zárva tartás jogi szabályozásának hatása a magyar gazdaságra

Tisztelt Kitöltő! A Budapesti Gazdasági Főiskola végzős hallgatója vagyok, és a szakdolgozatomhoz szeretném kérni az Ön segítségét. A Választott szakdolgozati témám a vasárnapi zárva tartással kapcsolatos és szeretném, ha a kérdéseim megválaszolásával Ön is segítené egy kicsit a munkámat. Előre is köszönöm szépen!

1.A Tisztelt megkérdezett neme?

a, férfi

b, nő

2.A Tisztelt megkérdezett életkora

a, 20-30 év közötti

b, 30-40 év közötti

c, 40-50 év közötti

d, 50-60 év közötti

e, 60-70 év közötti

f, 70 év feletti

3.Az Ön lakhelye

a, megyei jogú város

b, község

c, kistelepülés

4.Milyen gyakran szokott Ön vásárolni?

a, naponta

b, heti 1-2 alkalommal

c, hetente

d, egyéb:

5.Milyen jellegű dolgokat szokott vásárolni?

a, leginkább élelmiszer

b, non food termékek (nem élelmiszer jellegű)

c, vegyesen

d, nem szoktam vásárolni

6.Melyik üzletben vásárol szívesebben?

a, multinacionális vállalat

b, kisbolt/kiskereskedelmi egység

7.Egy alkalommal mekkora összeget szokott költeni átlagosan?

a, ezer forint alatt

b, ezer és 5 ezer forint között

c, 5ezer és 10 ezer forint között

d, 10 ezernél többet

8.Milyen gyakran megy el nagybevásárlásra?

a,hetente

b, kéthetente

c, havonta

d, egyéb:

9.Milyen napokon szokott menni nagybevásárlásra?

a, hétfő-kedd

b, szerda-csütörtök

c, péntek-szombat

d, vasárnap

10.Szokott Ön vásárolni vasárnap?

a, igen

b, nem

11.Mi a célja Önöknél a vasárnapi üzletlátogatásnak?

a, nagybevásárlás

b, nézelődés

c, hobby/kirándulás

d, semmi, nem szoktam vasárnap vásárolni

e, egyéb:

12.Ön szerint gazdaságilag jó döntés volt a vasárnapi zárva tartás?

a, igen

b, nem

13.Megváltoztatta az Ön vásárlási szokásait a vasárnapi zárva tartás?

a, igen

b, nem

14.Volt értelme Ön szerint a meghosszabbított nyitva tartásnak a hétfő-szombat intervallumban?

a, igen

b, nem

15.Sajnálja Ön, hogy nem tudott vasárnap vásárolni menni?

a, igen

b, nem

16.Mennyire ért Ön azzal egyet, hogy a 200 négyzetméternél kisebb üzletek, illetve a kisvállalkozások esetén a családtagok által üzemeltetett egységek nyitva lehettek?

a, teljes mértékben egyetértek

b, inkább egyetértek

c, inkább nem értek egyet

d, egyáltalán nem értek egyet

17.Ön szerint veszélyben volt az állása a vasárnapi zárva tartás miatt?

a, igen

b, nem

18.Ön a kereskedelemben dolgozik?

a, igen

b, nem

19.Egyetértett Ön azzal, hogy a vasárnap az egyetlen igazi pihenőnap a héten és akkor mindenkinek megjár a pihenés?

a, igen, egyetértek vele

b, igen egyetérttek velem, de a megélhetésem múlik rajta

b, nem, nem értek velem egyet, mivel más területeken is dolgoznak vasárnap

20.Szervezett Ön magának más programot a vasárnapi vásárlás helyett?

a, igen

b, nem, eddig sem vásároltam vasárnap

21.Mivel helyettesítette Ön a vasárnapi vásárlást?

a, több időt töltök a családdal

b, többet kirándulok

c, több időm van pihenni

d, semmivel, eddig sem vásároltam vasárnap

e, egyéb

22.Mennyire zavarta Önt, hogy nem tudott vasárnap élelmiszert vásárolni?

a, nagyon, csak ekkor van rá időm

b, eléggé, mivel eddig ez volt a vasárnapi programom

c, nem annyira, ha elfogy valami kérek kölcsön a szomszédától

d, egyáltalán nem

e, egyéb:

23.Mennyire zavarta önt, hogy nem tudott vasárnap egyéb terméket vásárolni, mint például műszaki cikkek, ruházat stb.?

a, nagyon, csak vasárnap van időm ezzel foglalkozni

b, eléggé, mivel vasárnaponként szoktam minden terméket beszerezni

c, annyira nem, megoldom más napokon

d, nem zavar

e, egyéb:

Nagyon szépen köszönöm, hogy válaszaival segítette a munkámat!

Minden jót kívánok!

SZERZŐI NYILATKOZAT

Alulírott, Kondor Krisztián büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerezés során.

Zalaegerszeg, 2016.06.07

Kondor Krisztián sk.

hallgató aláírása

7. sz. melléklet: szakdolgozat összefoglalása

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
ALKALMAZOTT TUDOMÁNYOK EGYETEME

BGE

GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

ÖSSZEFOGLALÁS

(benyújtandó két példányban)

A vasárnapi zárva tartás jogi szabályozásának hatás a magyar gazdaságra

KONDOR KRISZTIÁN

**Levelező tagozat
Gazdálkodási és menedzsment szak
Vállalkozásszervező szakirány**

Az elmúlt néhány évben magam is aktív szereplője voltam a magyar gazdasági életnek, ezért döntöttem úgy, hogy a gazdaságnak ezt a szegmensét érintő témát választok a szakdolgozatomhoz, hiszen amikor felmerült a vasárnapi boltzár aktualitása, az egyik legvitatottabb téma volt a hétköznapokon.

A dolgozatom elején bemutatom a magyar gazdaság helyzetének alakulását a 2000-es évek közepétől napjainkig. Itt kitérek az Európai Unióhoz való csatlakozás óta történt gazdasági változásokra, valamint bemutatom a munkanélküliség hatását a magyar gazdaságra. Ezt követően felvázolom a foglalkoztatottság alakulására 2016. év első negyedében.

A 2005 évi CLXIV., a 2014. évi CII, valamint a 2016. évi új kormányrendelet segítségével hívva bemutatom az eltörölt és az új rendeletet.

Felvetek néhány kérdést a rendelet bevezetésének lehetséges okairól, mint például hogy a rendelet a kisvállalkozások megsegítésére irányult, az emberek pihenését szolgálta vagy a multinacionális vállaltok háttérbe szorítása miatt vezették be, valamint kitérek

arra is, hogy mi vezethetett a vasárnapi zárva tartás eltörléséhez. Mindezeket hipotézisek felvázolásával állítom.

Ezt követően bemutatom a vasárnapi zárva tartás hatását a gazdaság egyes szereplőire lebontva. Ismertetem a rendelet hatását nemzetközi viszonylatban is. Mélyinterjúk segítségével bemutatom a multinacionális vállalatok és a kiskereskedelmi szektor forgalmának alakulását, valamint azt, hogy milyen módon tudtak alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez.

2015.03.22-e (2016.04.15-ig volt hatályban) volt az első olyan vasárnap, amikor az üzletek nem a nemzeti ünnep, hanem a kormány döntése miatt maradtak zárva. Ebben a részben felvázolom a vásárlói reakciókat, bemutatom, ki hogyan reagált arra, hogy nem tudott vásárolni a hét utolsó napján. Az emberek véleményét a hatályon kívül helyezett törvénnyel kapcsolatban kérdőív segítségével vizsgáltam, melyben ismertetem az általános vásárlói szokásokat, felvetem a lehetséges elbocsátások kérdéseit.

A továbbiakban a vásárlási szokásokat mérlegelem, majd összegzem a kapott eredményeket a multinacionális vállalatok, a kiskereskedők és a lakosság szemszögéből nézve.

A végén levonom a következtetéseket, ismertetem a felállított hipotézisek eredményeit. Mindezek alapján igazolható, hogy a rendelete segítette a kisvállalkozások fejlődését, szolgálta az emberek pihenését, ugyanakkor nem tudta háttérbe szorítani a multinacionális vállalatokat és a vásárlói elégedetlenség vezethetett oda, hogy végül módosításokkal ugyan, de eltörölték a törvényt.